

Helsingin kaupunki
Ympäristökeskus

Toimintakertomus 2014

Toimintakertomus 2014 verkossa:

<http://www.ymk-projektit.fi/toimintakertomus>

ISBN: 978-952-272-860-9

Helsingin kaupungin ympäristökeskus

PL 500, 00099 Helsingin kaupunki

Käyntiosoite: Viikinkaari 2a

puh. 09 310 1635

ymk@hel.fi www.hel.fi/ymk

Ulkoasu, tekstin ja kuvien toimitus:

Leena Junnila

SISÄLLYS

YMPÄRISTÖKESKUS 2014	2
Ympäristöjohtajan katsaus	2
Miljödirektörens översikt	3
Director General's Review	4
Strategia	5
Tavoitteet ja niiden toteutuminen	6
Organisaatio	8
Lautakunta	8
TEHTÄVÄMME	9
Asumisterveys ja muu terveydensuojelu	9
Elintarvikkeet	10
Eläinten hyvinvointi ja terveys	12
Ilma	13
Melu	16
Maaperä ja jätteet	17
Vedet	18
Luonnonsuojelu ja ympäristötietoisuus	24
Ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen	28
Alueidenkäytön ympäristövaikutukset	29
Ympäristöjohtaminen	30
HENKILÖSTÖ JA HALLINTO	32
ASIAKKAAT JA VIESTINTÄ	33
Viestintä	33
Osumat mediaseurannassa	34
Asiakkaat	38
VUOSI 2014 LUKUINA	40
Talous ja tuottavuus	40
Toiminta lukuina	42
Tiedotteet 2014	46
Tapahtumat 2014	49
Julkaisut 2014	50

YMPÄRISTÖKESKUS 2014

Ympäristöjohtajan katsaus

Päättynyt vuosi 2014 oli ympäristökeskuksen uudistuneen organisaation ensimmäinen toimintavuosi. Organisaatiouudistuksella pyrittiin tehostamaan henkilöresurssien käyttöä ja samalla tarjoamaan henkilöstölle paremmat mahdollisuudet saada tukea omalle työlleen esimiehiltä ja työtovereilta. Myös mahdollisuudet monipuolistaa omaa tehtäväkuvaa nähtiin tärkeänä tavoitteena. Organisaatiouudistuksen ja uuden ympäristötalon toivotaan luovan ympäristökeskukselle vahvan pohjan tulevaisuuden haasteisiin. Kummassakin uudistuksessa oli henkilöstöllä vahva osuus.

Miten hyvin tässä on tähän mennessä onnistuttu? Tyhjentävää vastausta on toistaiseksi vaikea antaa. Viitteitä onnistumisesta on saatu eri yhteyksissä, muun muassa Viikin ympäristötalo valittiin voittajaksi ”Suomen viihtyisin ja energiatehokkain toimisto 2014” -kilpailussa. Raati arvosti energiapihdyden lisäksi käyttäjätyytyväisyyden kaikkien osa-alueiden tasaista hyvyyttä.

Vuoden aikana uudistettiin myös ympäristökeskuksen strategia. Vahvan pohjan sille antaa luonnollisesti kaupunginvaltuuston hyväksymä strategiaohjelma. Valtuustokausi on nyt puolivälissä ja on selvästi nähtävissä, että strateginen johtaminen on vahvistunut. Mikä tärkeintä myös ympäristötoimen kannalta, keskeiset ympäristökysymykset kuten ilmasto- ja energia-asiat sekä Itämeri sisältyvät kaupungin strategiaohjelmaan. Uudistunut johtosääntö velvoittaa ympäristökeskusta huolehtimaan kaupungin ilmastoasioiden koordinoinnista hyvässä yhteistyössä muiden virastojen ja laitosten kanssa mukaan lukien HKR ja Helen. Itämerihaaste voi hyvin ja jatkuu kaupungin ylimmän johdon suojeluksessa. Elintarvikevalvonnalla on uudessa organisaatiossa entistä paremmat mahdollisuudet turvata helsinkiläisten terveys. Sisäilmakysymysten hallintaan saaminen on ympäristöterveysosaston suuri haaste, joka on myös taloudellisessa mielessä kaupungin kannalta erittäin merkittävä.

Taloudellisesti vuosi 2014 pysyi asetetuissa budjettiraameissa ja tulostavoitteet saavutettiin varsin tyydyttävästi. Yllättävä rasite koitui ympäristökeskuksen kannettavaksi, kun sille osoitettiin raamista kustannettavaksi Suomen luontokeskus Haltian Helsingille koituvia käyttökustannuksia. Tytäryhtiöiden osalta suurimmat ongelmat kohtasivat Gardenia-Helsinkiä, jonka palvelujen käyttöön ympäristökeskus sitoutui rakennusviraston ja opetusviraston lailla 1990-luvun lopussa, kun taloa alettiin rakentaa. Vaikka ympäristökeskus on pitänyt sitoumuksensa, ei tällä suhteellisen pienellä osuudella pystytä paikkaamaan kohonneiden vuokratilustusten aiheuttamaa vajetta. Ilahduttavaa on, että sekä Metropolilab Oy että Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy ovat vahvalla taloudellisella pohjalla ja tulevaisuudennäkymät ovat valoisat.

Todettakoon lopuksi, että päättynyt vuosi oli käytännössä allekirjoittaneen viimeinen täysi virkavuosi. Paljon on muuttunut sekä ympäristökeskus että maailma sen ympärillä 24 vuodessa. Jätän

virastopäällikön tehtävät hyvillä mielin seuraajalleni ja kiitän kaikkia ympäristökeskuksen työntekijöitä, niin nykyisiä kuin jo eläköityneitä, sekä kaikkia yhteistyökumppaneitamme kuluneista vuosista. Menneiden muistelun sijasta katse on suunnattava eteenpäin. Tulevaisuuden haasteet ovat kovat ja ympäristökeskusta tarvitaan visiomme mukaisesti saavuttamaan yhteistyöllä ympäristöviisas, terveellinen ja luonnonläheinen pääkaupunki.

Pekka Kansanen

ympäristöjohtaja

Miljödirektörens översikt

Det gånga året 2014 var det första verksamhetsåret för miljöcentralens nya organisation. Genom organisationsreformen strävade man efter att effektivisera användningen av personalresurser och samtidigt erbjuda personalen bättre möjligheter att få stöd för det egna arbetet av chefer och arbetskamrater. Ett viktigt mål ansågs dessutom vara möjligheter att göra den egna uppgiftsbeskrivningen mångsidigare. Organisationsreformen och det nya miljöhuset skapar förhoppningsvis en stark grund för miljöcentralen inför framtida utmaningar. Personalen spelade en viktig roll vid båda reformerna.

Hur bra har man lyckats hittills? Det är tills vidare svårt att ge något uttömmande svar. Det finns dock tecken som tyder på att vi lyckats, bland annat när miljöhuset i Vik utsågs till vinnare i tävlingen om det trivsammaste och energieffektivaste kontoret i Finland 2014. Förutom energisnålheten uppskattade juryn att alla delområden i fråga om användarnöjdhet var på en lika bra nivå.

Även miljöcentralens strategi genomgick förändringar under året. Ett starkt underlag för strategin bildar naturligtvis det av stadsfullmäktige godkända strategiprogrammet. Fullmäktigeperioden har nu kommit halvvägs och man kan tydligt se att den strategiska ledningen har lyckats. Det viktigaste för miljöväsendet är att viktiga miljöfrågor såsom klimat- och energifrågor samt Östersjön har tagits upp i stadens strategiprogram. Den nya instruktionen förpliktar miljöcentralen att ha hand om samordningen av klimatfrågor i staden i gott samarbete med de övriga ämbetsverken och anstalterna, inklusive HSB och Helen. För Östersjöutmaningen går det bra och den fortsätter under beskydd av stadens högsta ledning. Livsmedelstillsynen har allt bättre möjligheter att trygga helsingforsarnas hälsa i den nya organisationen. En stor utmaning för miljöhälsoavdelningen är att få frågorna kring inomhusluft under kontroll. Det är särskilt viktigt för staden även i ekonomiskt avseende.

Ekonomiskt sett höll sig år 2014 inom de uppsatta budgetramarna och man lyckades uppnå resultatmålen ganska bra. Miljöcentralen blev att bära en överraskande belastning när den pålades att ur sin budget bekosta de driftskostnader som Finlands naturcentrum Haltia orsakar Helsingfors. Av dotterbolagen var det Gardenia-Helsingfors som drabbades mest. Såsom byggnadskontoret och utbildningsverket förband sig även miljöcentralen i slutet av 1990-talet då huset började byggas till

att använda Gardenia-Helsingfors tjänster. Även om miljöcentralen har hållit sig till sitt åtagande är denna relativt lilla andel inte tillräcklig stor för att lappa underskottet till följd av högre hyreskostnader. Det som gläder oss är att såväl Metropolilab Oy som Huvudstadsregionens Återanvändningscentral Ab har en gedigen ekonomisk grund och ljusa framtidsutsikter.

Slutligen ska det ännu konstateras att det gångna året i praktiken var det sista fulla tjänsteåret för undertecknad. Såväl miljöcentralen som världen omkring har genomgått kraftiga förändringar på 24 år. Jag lämnar verkschefens uppgifter vid gott mod till min efterträdare och tackar alla anställda vid miljöcentralen, såväl nuvarande som redan pensionerade samt alla våra samarbetspartner för åren som gått. I stället för att återkalla minnen ska man vända blicken mot framtiden. Framtida utmaningar är stora och miljöcentralen behövs enligt vår vision för att genom samarbete åstadkomma en miljösmart, hälsosam och naturnära huvudstad.

Pekka Kansanen

miljödirektör

Director General's Review

The finished year 2014 was the first financial year for the reformed organisation of the Environment Centre. This organisational change aimed to streamline the use of human resources and also to provide personnel with better opportunities to receive support for their work from their supervisors and colleagues. The possibility to bring more variety to one's job description was also seen as an important goal. We hope that this organisational reform and the new Environment House create a strong base for the Environment Centre's future challenges. The personnel is in a vital role in both of these reforms.

How have we succeeded this far in meeting these goals? For now, it is difficult to give a comprehensive answer. Hints of success are visible in many different aspects, for example the Viikki Environment House was the winner of the competition "Finland's most comfortable and energy-efficient office building 2014". In addition to the building's energy-efficiency, the jury also valued the consistently high level of all sectors of user satisfaction.

The Environment Centre's strategy was also reformed during the last year. It rests on the strong foundation of the strategy programme approved by the Helsinki City Council. The council term is now halfway through, and it is clear that strategic management has grown stronger. Most importantly for the environment department, the vital environmental issues, such as climate and energy questions and the Baltic Sea, are included in the city's strategy programme. The reformed ordinance obligates the Environment Centre to manage the coordination of the city's climate matters together with the other departments and divisions, including the Public Works Department and Helen. The Baltic Sea Challenge is still going strong and it is continued under the protection of the executive city administration. Food control and monitoring has even better conditions for securing the health of

Helsinki residents in this new organisation. Controlling issues with indoor air is a big challenge for the Environmental Health Department, and it is also financially very significant to the entire city.

Financially, the year 2014 remained within the budget and performance targets were achieved quite satisfactorily. The Environment Centre also faced a surprising challenge, when it was appointed in the budget to bear some of the costs incurring to Helsinki due to the Finnish Nature Centre Haltia. In regard to the subsidiaries, Gardenia-Helsinki was the one to face the biggest problems. The Environment Centre, as well as the Public Works Department and Education Department, committed to using its services in the beginning of the 1990s, when the building was being constructed. Although the Environment Centre has held up its end of the agreement, this relatively small share does not make up for the deficit caused by rising rental costs. On a happier note, both MetropoliLab Oy and Helsinki Metropolitan Area Reuse Centre are both financially stable and their future prospects seem bright.

Finally, I would like to state that the last year was the last complete year in office for me. Both the Environment Centre and the world around it have changed a great deal during these 24 years. I will leave the duties of Department Director for my successor in good spirits, and I would like to thank all the employees of the Environment Centre, both current and past, and our partners for these past years. Instead of reminiscing about the past we should look to the future. The future challenges will be tough, and the Environment Centre has a vital role in achieving the capital city of our vision: environmentally smart, healthy and green.

Pekka Kansanen

Director General, the City of Helsinki Environment Centre

Strategia

Ympäristökeskus uusi vuoden 2014 aikana strategiansa. Strategia pohjautuu Helsingin kaupunginvaltuuston hyväksymään strategiaohjelmaan vuosille 2013–2016. Ympäristökeskuksen strategiatyötä ohjasi myös ympäristötoimeen liittyvä lainsäädäntö ja siinä tapahtuvat muutokset. Resurssien niukkeneminen vaikutti myös strategian muotoutumiseen.

Ympäristökeskuksen henkilöstö osallistui vahvasti strategian valmisteluun. Strategia kattaa aikaisempaa paremmin koko viraston toimialan. Strategiassa kerromme visiomme, perustehtävämme, strategiset päämäärämme sekä mihin asioihin tulemme panostamaan.

Ympäristökeskuksen visio: Yhteistyöllä ympäristöviisas, terveellinen ja luonnonläheinen pääkaupunki

Ympäristökeskuksen perustehtävät

- Edistämme ympäristön ja luonnon huomioon ottamista päätöksenteossa.
- Ehkäisemme valvonta- ja asiantuntijavirastona ympäristö- ja terveyshaittoja.

- Ohjaamme ja motivoimme kaupunkilaisia ja yrityksiä ympäristövastuulliseen toimintaan.
- Huolehdimme asuinympäristöstä, elintarvikkeiden turvallisuudesta sekä eläinten hyvinvoinnista.
- Tuotamme ja välitämme tietoa ympäristöstä.

Ympäristökeskuksen arvot

- Terveellinen ja ekologisesti kestävä ympäristö
- Asiakkaiden ja toistemme arvostaminen
- Asiantuntemus, oikeudenmukaisuus ja tasapuolisuus
- Motivoitunut henkilöstö

Tavoitteet ja niiden toteutuminen

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Katupölypitoisuudet Mannerheimintien mittausasemalla eivät ylitä ilmanlaatuasetuksen mukaisia raja-arvoja (HKR:n kanssa yhteinen tavoite).

Toteutui.

Asumisterveyttä koskevista toimenpidepyynnöistä 80 % on ratkaistu 8 kuukaudessa (240 vrk) asian vireille tulosta.

Toteutui, toimenpidepyynnöistä 80 % ratkaistiin 6 kuukaudessa (185 vrk).

Muut toiminnalliset tavoitteet

Luonnon monimuotoisuutta turvataan Lumo-ohjelman ja Luonnonhoidon linjausten mukaisesti. Vuonna 2013 toteutetun luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden metsien inventoinnin tiedot viedään Luontotietojärjestelmään 30.6.2014 mennessä.

Toteutui.

Ympäristövalvonnan suunnitelmallisen valvonnan mukaisesta tarkastustavoitteesta (750 tarkastusta) tehdään vähintään 80 %, 600 kappaletta.

Toteutui 789 kappaletta.

Suunnitelmallisia elintarviketarkastuksia tehdään yhteensä 2 500 kappaletta.

Ei toteutunut. Tarkastuksia tehtiin yhteensä 2 424. Tarkastusmäärä nousi edellisvuodesta, mutta tavoitteeseen ei päästy mm. tarkastajahenkilöstön vaihtuvuuden ja organisaatiomuutoksen yhteydessä tapahtuneiden rekrytointien viivästymisten vuoksi.

Asumisterveyttä koskevista toimenpidepyynnöistä vähintään 80 % otetaan käsittelyyn 60 vuorokauden kuluessa asian vireille tulosta.

Ei toteutunut. Toimenpidepyyntöjen käsittelyyn ottoon kului aikaa 123 vuorokautta. Asunnontarkastuksia tekevien tarkastajien osalta on ollut syksyllä 2014 huomattavaa resurssivajetta, joka on aiheuttanut toimenpidepyyntöjen käsittelyyn otton ruuhkautumista.

Pilaantuneen maaperän kunnostamista koskevista ilmoituksista 80 % on ratkaistu 80 vuorokaudessa.
Toteutui, ilmoitukset ratkaistiin 41 vuorokaudessa.

Ruokamyrkytyspäilyt käsitellään keskimäärin 11 vuorokaudessa.
Toteutui, käsittelyaika oli keskimäärin 10 vuorokautta.

Mikrobiologisia elintarvikenäytteitä otetaan 1 900 kappaletta.
Ei toteutunut, näytteitä otettiin 1 892 kappaletta.

Ympäristökeskuksen ympäristötavoitteet vuonna 2014

Toteuttaa vuoden 2014 Ekokompassi-ympäristöohjelman toimenpiteet

---

Laatia vuosille 2015–2017 uusi ympäristöohjelma

Vähentää paperinkulutusta ja omien ajoneuvojen päästöjä

Laskea sähkön- ja lämmönkulutusta Viikin kiinteistössä

Ympäristöohjelmassa määriteltiin neljä toimenpidettä vuodelle 2014: jäteastioiden täyttöasteiden seuranta, lajittelun tehostaminen tiedottamalla, pysäköintipaikkojen muuttaminen maksulliseksi sekä etätyösopimusten edistäminen. Jäteastioiden täyttöastetta seurattiin kuukauden ajan, ja lajittelun tehostamisesta tehtiin useita tietoiskuja. Helsingin yliopiston kanssa päätettiin, että autopaidat muutetaan maksullisiksi. Myös viraston etätyöohjeet päivitettiin ja periaatteet käytiin johtoryhmässä läpi, sekä toteutettiin etätyöhön liittyvä kysely ja yhtenäistettiin etätyöpäivien seuranta kaikilla osastoilla.

Tavoitteista toteutui myös uusi ympäristöohjelma vuosille 2015–2017, joka hyväksyttiin johtoryhmässä 24.10.2014. Paperinkulutuksen vähentäminen ei onnistunut, sillä ympäristökeskuksen paperinkulutus oli 3 252 A4-arkkia/hlö. Tämä on neljä prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Paperinkulutuksen vähentämisestä tiedotettiin YMK-infossa, Helmessä ja osastokokouksissa, mutta se ei tuottanut toivottua tulosta.

Ympäristökeskuksen omien autojen CO₂-päästöt kilometriä kohden laskivat neljä prosenttia edellisvuoteen verrattuna, mikä selittyy lisääntyneellä biokaasun käytöllä. Kokonaissähkönkulutuksessa ympäristökeskuksen tavoitteena oli käyttösähkön kulutuksen alentaminen 5 % verrattuna edelliseen vuoteen. Vuoden 2014 kokonaissähkönkulutus aleni kuitenkin vain 0,4 % eli tavoitetta ei saavutettu. Myöskään lämmönkulutuksen osalta tavoitteeseen ei päästy.

Organisaatio

Ympäristökeskus kuuluu rakennus- ja ympäristötoimen apulaiskaupunginjohtajan toimialaan. Vuonna 2014 apulaiskaupunginjohtajana toimi Pekka Sauri.

Ympäristökeskuksen johtoryhmä

- Pekka Kansanen, ympäristöjohtaja
- Pertti Forss, ympäristöterveyspäällikkö
- Riikka Åberg, elintarviketurvallisuuspäällikkö
- Päivi Kippo-Edlund, ympäristönsuojelupäällikkö
- Jorma Nurro, hallintopäällikkö, 1.10. alkaen Susanna Sarvanto-Hohtari
- Johanna Joutsiniemi, johtava tiedottaja
- Tiina Kettunen, sihteeri

Henkilöstön edustajat

- Teemu Holmén, terveysinsinööri
- Elina Pahkala, elintarviketarkastaja, 1.9. alkaen Johanna Af Hällström

Lautakunta

Ympäristölautakunta kokoontui 18 kertaa ja teki 387 päätöstä. Kesäkuussa lautakunta matkusti neljäksi päiväksi Amsterdamiin.

Ympäristölautakunnan kokoonpano vuonna 2014:

JÄSEN	VARAJÄSEN
pj. Matti Niemi, SDP	Miriikka Laakkonen
Anita Vihervaara, SDP	Joona Iso-Lotila 28.1.2014 saakka Sampsa Lehtorinta 29.1.2014 alkaen
vpj. Leo Stranius, Vihr	Viljami Kankaanpää
Timo Pyhälähti, Vihr	Ernesto Hartikainen
Tuula Palaste-Eerola, Vihr	Alviina Alametsä
Hanna Lähteenmäki, Kok	Timo Korpela

Sirpa Norvio, Kok	Seppo Niiniaho
Joona Haavisto, Kok	Lea-Riitta Mattila
Timo Latikka, Kesk	Raisa Nevanlinna 28.1.2014 saakka Riina Länsikallio 29.1.2014 alkaen

---

Kaupunginhallituksen edustajat

Sirpa Puhakka
varaedustaja Dan Koivulaakso

Lautakunnan sihteerinä toimi Pirjo Moberg.

TEHTÄVÄMME

Asumisterveys ja muu terveydensuojelu

Asukkaita ja kiinteistöjen omistajia neuvottiin asumisterveyteen liittyvissä asioissa edellisvuotta runsaammin. Käytettävissä olleet resurssit kuitenkin pienentyivät, mikä vähensi käsiteltyjen toimenpidepyyntöjen määrää ja pidensi käsittelyynottoaikoja. Ympäristökeskus käsitteli 204 toimenpidepyyntöä, joka on selvästi vähemmän kuin edellisvuonna.

Koulujen sisäilmaongelmat herättivät keskustelua

Koulujen sisäilmaongelmat puhuttivat kuntalaisia ja asia oli esillä myös mediassa. Kouluista seitsemässä sisäilmaongelman selvittäminen vaati erityisen paljon panostusta.

Kouluja ja päiväkoteja koskevia ilmoituksia ja lausuntoja käsiteltiin 72. Suunnitelmallisen valvonnan tarkastuksilla havaittiin puutteita, esimerkiksi kohteen toiminta ei vastannut aiempaa päätöstä tai lain vaatimaa ilmoitusta ei ollut tehty. Toiminnanharjoittajia pyydettiin korjaamaan puutteet.

Valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia tehtiin 90 % suunnitellusta määrästä.

Sisäilmaryhmät ratkovat sisäilmaongelmia

Ympäristökeskuksen asiantuntijat olivat mukana kaupungin sisäilmatyöryhmässä sekä virastokohtaisissa sisäilmaryhmissä (opetusvirasto, varhaiskasvatusvirasto, sosiaali- ja terveysvirasto).

Monipuolisella yhteistyöllä pyrittiin löytämään keinoja sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi ja ennalta ehkäisemiseksi.

Ilmoituksia kampaamoista ja lävistysliikkeistä

Kampaamoista, partureista ja kauneushoitoloista sekä mm. solarium-, tatuointi- ja lävistysliikkeistä on tehtävä terveydensuojelulain mukainen ilmoitus kunnan terveydensuojeluviranomaiselle. Ympäristökeskus käsitteli 70 hygieniahuoneistoja koskevaa terveydensuojelulain mukaista ilmoitusta.

Tupakan myyntiä ja tupakointikieltoja valvottiin

Tupakkavalvonnan keskeisenä tehtävänä on valvoa tupakan myyntiä, tupakointikieltoja ja rajoituksia sekä tupakan mainontaa. Suunnitelmallisia tarkastuksia tehtiin yhteensä 225, ja niiden kohteina olivat vähittäismyyntipaikat, koulujen ulkoalueet ja erilliset tupakointitilat. Tarkastuksia tehtiin lisäksi asiakasvalitusten perusteella. Ympäristökeskus oli mukana savuttomuutta edistävässä Savuton Helsinki -työryhmässä.

Ympäristökeskus käsitteli 177 tupakkatuotteiden vähittäismyyntilupaa. Helsingissä tupakkatuotteiden vähittäismyyntilupa on noin 1 200 myyntipaikalla. Lääkelain mukaisia nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntilupahakemuksia käsiteltiin 70. Helsingissä nikotiinikorvaustuotteita myydään apteekkien lisäksi noin 400 myyntipaikassa.

Uimarannat ja ratsastustallit turvallisia

Ympäristökeskus tarkasti 78 kuluttajapalvelun turvallisuuden. Tarkastetuissa kohteissa ei todettu vakavia turvallisuuspuutteita. Puutteita löytyi lähinnä turvallisuusasiakirjojen sisältötiedoista. Tarkastuksia suunnattiin muun muassa Helsingin uimarannoille, ratsastustalleihin ja ohjelmopalveluihin. Ympäristökeskus osallistui myös valtakunnalliseen ulkokuntoilupaiikkojen valvontaprojektiin, jota koordinoi Turvallisuus- ja kemikaalivirasto.

Toiminnan aloittamiseen liittyviä rekisteröinti-ilmoituksia käsiteltiin 27. Ilmoitukset koskivat lähinnä ohjelmopalveluita, tatuointihuoneistoja ja liikuntatiloja. Tapahtumia koskevia ilmoituksia käsiteltiin 10. Ympäristökeskus käsitteli myös 22 ilmoitusta terveydelle vaarallisista kuluttajapalveluista.

Elintarvikkeet

Oiva-järjestelmä toi elintarvikevalvontatiedot julkisiksi. Vuonna 2014 Oivassa julkaistiin tietoja elintarvikkeiden tarjoilu- ja myyntipaikoista, kuten ravintoloista, laitoskeittiöistä ja myymälöistä.

Oivan tarkastustulokset löytyvät Oiva-raportteina internetistä (www.oivahymy.fi). Vuoden 2014 alusta lähtien Oivan tarkastustulokset ovat olleet esillä myös yritysten sisäkäynnin yhteydessä.

Oiva-raportissa elintarviketurvallisuutta arvioidaan hymynaamasymboleilla, joita on neljä: oivallinen, hyvä, korjattavaa ja huono.

Toimintavuonna ympäristökeskuksen asiantuntijat kouluttivat Oiva-järjestelmän käyttöä elintarvikealan toimijoille sekä omissa että muiden järjestämissä tilaisuuksissa.

Elintarvikehuoneistoihin yli 3 000 tarkastusta

Ympäristökeskus teki 3 041 tarkastusta elintarvikehuoneistoihin. Suunnitelmallisia tarkastuksia tehtiin 2 424, joista 80 % oli Oiva-järjestelmän mukaisia tarkastuksia elintarvikkeiden tarjoilu- ja myyntipaikkoihin.

Tarkastuksissa 39 % huoneistoista sai arvosanan oivallinen, 39 % hyvä, 21 % korjattavaa ja 1 % arvosanan huono. Arvosana korjattavaa johtaa uusintatarkastukseen ja arvosana huono hallinnollisten pakkokeinojen käyttöön.

Elintarvikehuoneistoja koskevia hallinnollisia pakkokeinoja, kuten määräyksiä ja kieltoja, annettiin 33, mikä oli samalla tasolla kuin edellisvuonna. Määräykset koskivat lähinnä elintarvikehuoneistojen rakenteellisia ja toiminnallisia epäkohtia. Tällaisia olivat esimerkiksi suomen- ja ruotsinkielisten pakkausmerkintöjen puuttuminen, puutteellinen puhtaana- ja kunnossapito sekä omavalvonnan kirjanpidon laiminlyönti.

Yhdessä tapauksessa ympäristökeskus kielsi väliaikaisesti elintarvikehuoneiston toiminnan, koska siellä havaittiin vakavia elintarviketurvallisuutta vaarantavia epäkohtia.

Salaatit, leivonnaiset ja hotellien aamiaistarjonta tutkittiin

Ympäristökeskus seurasi elintarvikkeiden laatua myös mikrobiologisin näyttein, joita otettiin 1 892. Ympäristökeskuksen julkaisusarjassa ilmestyivät vihersalaattien ja raasteiden, konditoriatuotteiden sekä hotellien aamiaispöydissä tarjottavien elintarvikkeiden laatua koskevat julkaisut.

Puutteet todistuksissa estivät eläinperäisten elintarvikkeiden tuonnin

Ympäristökeskus jatkoi EU:n alueelta Helsinkiin tuotavien eläinperäisten elintarvikkeiden valvontaa Eviran toimeksiannosta. Ensisaapumistoimijoihin kohdistuneita tarkastuksia tehtiin kaikkiaan 68.

Ympäristökeskus hylkäsi kuusi ensisaapumiserää asiakirjapuutteiden tai epäselvän alkuperän vuoksi. Suurimmassa osassa hylkäyksistä puuttui salmonellatodistus tai kaupallinen asiakirja ja jäljitettävyyttä oli heikkoa.

Kaksi ensisaapumiserää hylättiin salmonellabakteerin vuoksi. Ensisaapumisvalvonnassa puututtiin myös tapauksiin, joissa useille eri alkuperää oleville erille oli käytetty samoja salmonellatodistuksia.

Ilmoituksia uusista elintarvikehuoneistoista aiempaa enemmän

Uusia elintarvikehuoneistoja koskevia ilmoituksia ja toimijanvaihtumisilmoituksia käsiteltiin 865, mikä oli selvästi enemmän kuin edellisvuonna (734 vuonna 2013). Noin 40 % ilmoituksista tuli sähköisen asiointijärjestelmän kautta.

Ravintoloiden ruokamyrkytys-epidemoissa sairastui 140 henkilöä

Elintarvikevalvontaan liittyviä valituksia ympäristökeskus käsitteli 592, joista 226 oli ruokamyrkytys-epidemia ja loput muita elintarvikkeisiin liittyviä valituksia. Epidemioita todettiin yhdeksän, mikä on samaa tasoa kuin edellisvuonna.

Epidemioista neljä todettiin ravintoloissa, niissä sairastui yhteensä 140 henkilöä. Syitä epidemioille olivat virheellinen jäähyttämisen, siipikarjanlihan liian matala valmistuslämpötila ja kikherneiden virheellinen käsittely. Vuoden 2014 isoimman epidemian (sairastuneita 71) syitä oli mahdollisesti useampia. Varmuutta taudinaiheuttajasta ei saatu.

Talousvesi oli laadultaan hyvä kesän tapahtumissa

Ympäristökeskus tarkasti 20 tapahtumaa elintarvike- ja terveydensuojelulain perusteella, mikä on saman verran kuin edellisinä vuosina. Tarkastuksia suunnattiin sellaisiin tapahtumiin, joihin oli odotettavissa runsaasti osanottajia ja elintarvikemyyjiä. Lisäksi ympäristökeskus osallistui kouluttajana useisiin tapahtumajärjestäjille suunnattuihin tilaisuuksiin.

Kesällä tapahtumissa ja toreilla tutkittiin talousveden mikrobiologista laatua, joka osoittautui pääosin hyväksi ja täytti talousvedelle asetetut laatuvaatimukset.

Ympäristökeskuksen asiantuntijat mukana työryhmissä

Ympäristökeskus antoi aikaisempien vuosien tapaan lausuntoja uusista lainsäädäntöehdotuksista ja Eviran ohjeista. Ympäristökeskuksen asiantuntijoita osallistui muun muassa maa- ja metsätalousministeriön elintarvikehygienian asiantuntijaryhmään ja työryhmiin, jotka koskivat Eviran elintarvikeketjun valvonnan koordinoimista.

Eläinten hyvinvointi ja terveys

Kaupunki osti lainsäädännön edellyttämät eläinlääkintäpalvelut edellisvuosien tapaan Yliopistolliselta eläinsairaaltalalta. Eläinsairaalaissa hoidettiin 11 551 helsinkiläistä potilasta, joista 37 % oli päivystystapauksia.

Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupunkien yhteisessä löytöeläintalossa Viikissä hoidettiin yhteensä 890 helsinkiläistä irrallaan tavattua ja huostaan otettua eläintä. Helsingin eläinsuojeluyhdistys (HESY ry) antoi uudelleen sijoitettaville eläimille jatkohoitoa sekä huolehti eläinten kuljetuksista.

Yksityiset henkilöt ilmoittivat eläinten huonosta hoidosta

Ympäristökeskus teki 388 eläinsuojelutarkastusta. Suurin osa tarkastuksista perustui yksityisten ihmisten eläinsuojelueläinlääkärille tekemiin ilmoituksiin. Ihmiset tekivät ilmoituksia, koska he olivat havainneet epäkohtia eläimen hoidossa ja pidossa. Tarkastetuista eläimistä 47 % oli koiria, 25 % kissoja ja 27 % muita lemmikkieläimiä.

Lisäksi tarkastettiin helsinkiläiset

- eläinkaupat,
- tallit ja navetat,
- eläintapahtumat, -näyttelyt, -kilpailut ja
- muut kaupallisen eläinten pidon kohteet.

Epäilyyn perustuvista tarkastuksista noin 60 %:ssa ympäristökeskus käytti eläinsuojelulain mukaisia määräyksiä tai kieltoja tai ryhtyi kiireellisiin toimiin eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi. Yleisimpiä syitä määräysten tai kieltojen antamiseen olivat vakavat puutteet eläinten ruokinnassa, ulkoilutuksessa, pitopaikan puhtaudessa ja eläinlääkinnällisen hoidon hankkimisessa.

Yleisimmät syyt eläinten tilapäiseen hoitoon tai pysyvään uudelleensijoitukseen olivat eläinten hylkäämiset sekä omistajan kyvyttömyys huolehtia eläimestä. Yhteistyö sosiaaliviranomaisten, poliisin ja muiden viranomaisten kanssa jatkui edellisvuosien tapaan tiiviinä.

Virosta ja Latviasta tuotuja eläimiä tarkastettiin

Eläinten tuontiepäselvyyksiin liittyen tehtiin 27 tarkastusta. Suuri osa tapauksista koski koiria, jotka oli tuotu Virosta ja Latviasta ilman asianmukaista lemmikkieläinpassia, tunnistusmerkintää tai rabiesrokotusta.

Vuoden 2014 alussa astui voimaan uusi eläintautilaki. Sen myötä hallintopäätökset, jotka koskevat eläinten laitonta maahantuontia EU:n sisällä, siirtyivät aluehallintovirastoille. Kolmansista maista laittomasti maahan tulleiden eläinten palautuspäätökset on ohjattu Eviran tehtäväksi.

Ympäristökeskus selvitti raivotautiepäilyjä yhteistyössä läänineläinlääkäreiden ja epidemiologisen yksikön kanssa. Kaksi selvitystä aloitettiin kissan purtua ihmistä. Lisäksi raivotautia epäiltiin luonnonvaraisessa saukossa. Raivotautia ei todettu.

Ilma

EU:n ilmanlaatudirektiivissä säädetty typpidioksidin vuosiraja-arvo ylittyy Helsingin keskustan vilkasliikenteisissä katukuiluissa. Suomi on saanut EU:n komissiolta ja ympäristöministeriöltä lisäaikaa 1.1.2015 asti, jotta se saavuttaisi typpidioksidin vuosiraja-arvon. Raja-arvo uhkaa kuitenkin edelleen

ylittyä. Raja-arvon alittamiseksi ympäristökeskus käynnisti uuden ilmansuojelusuunnitelman valmistelun syksyllä 2014. Valmistelu aloitettiin laajalla sidosryhmäseminaarilla, jossa pohdittiin toimenpiteitä ilmanlaadun parantamiseksi. Ilmanlaatua heikentävät Helsingissä eniten autojen pakokaasupäästöt ja katupöly sekä pientaloalueilla ajoittaiset puunpolton päästöt.

Ruuhkamaksut olisi tehokas keino vähentää ilmastopäästöjä

HSY teki ympäristökeskukselle selvityksen, jossa mallinnettiin ennustettujen liikennemäärien mukaisia typpidioksidipitoisuuksia keskustan katukuiluissa vuosina 2015–2020. Selvityksen mukaan pitoisuudet alenevat vuoteen 2020 mentäessä. Silti on todennäköistä, että typpidioksidin vuosiraja-arvo ylittyy osassa katukuiluja.

Tehokkaimmaksi yksittäiseksi toimeksi, jolla vähennetään liikennemääriä ja pitoisuuksia, osoittautui ruuhkamaksu. Myös bussien päästöt vaikuttavat merkittävästi katukuilujen ilmanlaatuun. Siirtyminen sähkö- tai hybridibussien käyttöön vähentäisi selvästi bussiliikenteen päästöjä.

Katupölyn torjumiseksi on tehty hyvää työtä

Hengitettävien hiukkasten (PM10) raja-arvo ei ole ylittynyt Helsingissä vuoden 2006 jälkeen. Viikkaasti liikennöidyillä alueilla raja-arvon ylittymisen riski on kuitenkin edelleen olemassa. Suurin yksittäinen hengitettävien hiukkasten (PM10) lähde on useimmiten katupöly. Haitat painottuvat erityisesti maaliskuu–toukokuun kevätpölykauteen.

Helsingin kaupunki on tehnyt pitkään tuloksetta työtä katupölyn torjumiseksi. Nelivuotinen Life+-rahoitusohjelman tukema Redust-katupölyhanke päättyi vuonna 2014. Ympäristökeskus koordinoi kuuden tahon yhteishanketta, jonka yhteenvetoraportti ”Parhaat talvikunnossapidon käytännöt hengitettävän katupölyn vähentämiseen” on julkaistu hankkeen sivuilla osoitteessa www.redust.fi. Hankkeessa arvioitiin, että kehittämällä kunnossapidon käytäntöjä ja strategiaa voidaan hengitettävien hiukkasten päästöjä vähentää 25 % kevätpölykaudella. Toimia on jo viety käytäntöön Helsingissä ja tulokset vaikuttavat lupaavilta: kevätkaudet katupölypitoisuudet ovat laskeneet viime vuosina.

Ympäristölautakunta antoi voimallaitoksia koskevia lausuntoja

Suurista laitoksista tulevia päästöjä säädellään ympäristölupamenettelyllä. Vuonna 2014 ympäristölautakunta antoi Etelä-Suomen aluehallintovirastolle (AVI) 11 lausuntoa, jotka koskivat Helsingin Energian voimalaitosten lupamääräysten tarkistamista. Lautakunta antoi myös lausunnon pelletinpolttokokeilusta Hanasaaren voimalaitoksessa. Lisäksi ympäristölautakunta antoi kaksi vastinetta Vaasan hallinto-oikeudelle liittyen AVI:n päätöksiin, jotka käsitelivät Helsingin Energian Salmisaaren ja Vuosaaren voimalaitosten toimintaa.

Kylmälaitteiden huolloissa ja merkinnöissä runsaasti puutteita

Otsoniasetuksen ((EY) N:o 1005/2009) ja F-kaasuasetuksen ((EY) N:o 842/2006) tarkoituksena on estää otsonikerroksen heikentyminen ja vähentää kasvihuonekaasupäästöjä. Asetusten säädökset on sisällytetty ns. huoltoasetukseen (452/2009), joka asettaa vaatimuksia mm. kylmälaitteiden huolloille.

Ympäristökeskus teki valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia yhteentoista kiinteistöön, joilla on käytössään asetuksen piiriin kuuluvia kylmäaineita. Lähes kaikissa kohteissa havaittiin puutteita, joista yleisimpiä olivat liian harvoin tehty huolto sekä puutteet laitemerkinnöissä.

Puun poltto voi huonontaa paikallista ilmanlaatua merkittävästi

Pienistä päästölähteistä, kuten puun poltosta, aiheutuva savu voi paikallisesti huonontaa ilmanlaatua merkittävästi. Savu sisältää monia terveydelle haitallisia yhdisteitä, joista etenkin syöpävaarallisen bentso(a)pyreenin tavoitearvo on vaarassa ylittyä pientaloalueilla.

Ympäristökeskukselle ilmoitettiin savuhaitoista, jotka aiheutuivat asuinkiinteistöjen lämmityksestä sekä roskien poltosta. Useimmiten asuinkiinteistön haltijalle lähetettiin kirje, jossa muistutettiin ympäristönsuojelumääräysten asettamista velvoitteista.

Huomio kestävään liikkumiseen

Ympäristökeskus oli mukana laatimassa useita suunnitelmia ja ohjelmia koskien liikennejärjestelmää ja kestävien liikkumistapojen edistämistä. Lautakunta antoi lausunnot luonnoksista, jotka koskivat Helsingin seudun liikennejärjestelmää 2015 (HLJ2015), Citylogistiikan toimenpideohjelmaa ja Liikkumisen kehittämisohjelmaa (LIIKE).

Ympäristökeskus osallistui myös kaupungin työmatkaliikkumiskampanjaan, joka kesti kaksi vuotta ja päättyi vuoden 2014 lopussa. Liikkujan viikolla järjestettiin sähköavusteisia pyöriä edistävä tapahtuma yhteistyössä Ilmastoinfon ja henkilöstöliikunnan kanssa. Ympäristökeskus korvasi yhden virka-auton sähköautolla, jolle perustettiin latauspiste ympäristökeskuksen pysäköintipaikalle.

Vuonna 2011 käyttöön otettuja henkilöautojen vähäpäästöisyyskriteerejä tarkistettiin. Ajoneuvot, jotka täyttävät kriteerit, saavat alennuksen kaupungin maksullisilla pysäköintipaikoilla. Kriteerejä käytetään myös hankittaessa kaupungin omia ajoneuvoja.

Ympäristökeskus julkaisi esitteen, jossa kerrotaan, miten on mahdollista vähentää autoilun ympäristövaikutuksia ja samalla säästää rahaa.

Rakennustyömaiden pölyhaitat kuriin yhteistyöllä

Ympäristökeskus valvoi, miten ympäristönsuojelumääräyksiin sisältyviä pölyntorjuntavelvoitteita noudatettiin rakennustyömailla. Yhteistyötä työmaiden pölyhaittojen vähentämiseksi jatkettiin muun

muassa rakennusviraston ja rakennusvalvontaviraston kanssa. Ympäristökeskukselle tuli viime vuonna 82 julkisivutyöilmoitusta.

Melu

Meluilmoituksia erityisen häiritsevää melua aiheuttavista tilapäisistä toiminnoista jätettiin 225, mikä on 21 ilmoitusta enemmän kuin viime vuonna. Edelleen noin 30 % meluilmoituksista koski tapahtumia ja konsertteja. Loput ilmoitukset koskivat rakennustyömaita.

Suuret työmaat Laajasalossa ja Pasilassa

Suurimpia työmaavalvontakohteita oli Laajasalon Kruunuvuorenranta, jossa murskattiin, louhittiin ja paalutettiin. Muita suuria työmaakohteita olivat Jätkäsaari, Kalasatama ja Pasilan Triplan kortteli.

Rakennustyökohteista valvonnan kannalta haasteellisia olivat erityisen häiritsevää melua aiheuttavat työt, joita tehtiin asuinrakennusten läheisyydessä yöaikaan (klo 22–7). Tällaisissa tapauksissa toiminnanharjoittajan tuli tiedottaa naapureille etukäteen yötyön tarkasta ajankohdasta. Lisäksi edellytettiin, että toiminnanharjoittaja käyttää työssä mahdollisimman hiljaisia laitteita ja jaksottaa pitkäkestoista yötyötä.

Päällysteiden vaikutusta liikennemeluun selvitettiin

Ympäristökeskus torjui liikennemelua ”Helsingin kaupungin meluntorjunnan toimintasuunnitelman tarkistus 2013” -toimintasuunnitelman mukaisesti. Toimintasuunnitelman seurantakysely toteutettiin osana Helsingin kaupungin ympäristöraportointia. Ympäristökeskuksen ja rakennusviraston rahoittama ja ohjaama ”Melua vaimentavat päällysteet” -selvitys valmistui joulukuussa.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) toteuttaa pääkaupunkiseudulla laajan ympäristöterveyskyselyn, josta ympäristökeskus rahoittaa osan. Ympäristökeskus ja THL laativat tutkimuksessa käytettävän kyselylomakkeen vuoden 2014 lopulla. Tutkimus jatkuu edelleen 2015.

Ulkoilmakonserttien määrä kasvaa vuosi vuodelta

Ulkoilmakonserttien melua torjuttiin monin tavoin. Meluilmoituspäätöksiin asetettiin aika-, melutaso- ja mittausvelvoitteita. Erityisesti suurimpien ulkoilmakonserttien asukastiedotteen jakelualueita laajennettiin. Lisäksi ympäristökeskus tiedotti konserteista verkkosivuillaan ja sosiaalisessa mediassa. Tiedottamisen avulla pyrittiin siihen, että asukkaat osaisivat ennakoida festivaalimelua.

Ulkoilmakonserttien määrä ja koko on kasvanut vuosi vuodelta. Etenkin elokuu oli hyvin tapahtumapainotteinen ja meluntorjunnan kannalta haasteellinen kuukausi. Elokuussa järjestettiin mm. Flow Festival ja Weekend Festival. Kalasataman asuinrakentaminen ja uusien asuinalueiden tiivistyminen Suvilahden tapahtumakentän ympärillä tuovat lisähaasteita konserttien pitämiseksi.

Ravintoloista kantautuva musiikki häiritsee

Ravintoloista kantautuvasta melusta tuli ympäristökeskukseen yhteydenottoja aikaisempien vuosien tapaan. Merkittävimpiä melun lähteitä olivat kantakaupungin alueella sijaitsevat anniskeluravintolat, joissa soitetaan musiikkia. Myös ravintoloiden terasseilla soitettu musiikki ja muu melu aiheutti ongelmia kesäkaudella.

Maaperä ja jätteet

Ympäristölautakunta käsitteli 65 ympäristölupa- ja lausuntoasiaa vuonna 2014. Rekisteröintejä ympäristönsuojelun tietojärjestelmään tehtiin 30. Ympäristökeskus käsitteli 13 ilmoitusta pilaantuneen maaperän puhdistamisesta. Osa ympäristöluvista ja ympäristölupalausunnoista valmisteltiin yhteistyössä eri yksikköjen kesken.

Vaarallisten jätteiden keräyspaikkoja valvottiin

Ympäristökeskus tarkasti kohteita vuodelle 2014 hyväksytyyn ympäristönsuojelun valvontasuunnitelman mukaisesti. Valvontaa tehtiin läheisessä yhteistyössä Uudenmaan ELY-keskuksen (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus) ja muiden viranomaisten kanssa. Valvontatarkastuksia tehtiin lähes 450.

Projektiluonteisesti ympäristökeskus valvoi vaarallisten jätteiden aluekeräyspaikkoja ja sellaisten laitteiden huoltoa, jotka sisältävät otsonikerrosta heikentäviä aineita.

Roskaantumisesta edellisvuotta vähemmän ilmoituksia

Maaperä ja jätteet -yksikössä käsiteltiin 150 toimenpidepyyntöä vuonna 2014. Niihin liittyen tehtiin 240 tarkastusta. 67 toimenpidepyyntöä koski roskaantumista, mikä on 25 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Muita tarkastuksia tehtiin noin 120.

Maaperää kunnostettiin Pasilassa, Kalasatamassa ja Jätkäsaarella

Maaperää puhdistettiin 44 eri kunnostuskohteessa:

- asuinkäyttöön muuttuvissa kohteissa (12 kpl)
- koulupihoilla (1 kpl)
- huoltoasema-, teollisuus- ja toimistokohteissa (17 kpl) sekä
- rata-, katu- tai puistoalueilla (14 kpl).

Maaperän kunnostaminen ajoittui yleensä alueiden rakentamisen yhteyteen.

Merkittävimpiä kunnostuskohteita olivat Pasilan entinen konepaja-alue, jota muutetaan asuinkäyttöön, sekä satamakäytöstä vapautuneet Kalasataman ja Jätkäsaaren alueet.

Maaperää puhdistettiin edellisvuosien tapaan kaivamalla haitta-ainepitoiset maat ja kuljettamalla ne muualle asianmukaiseen käsittelyyn. Maaperää kunnostettiin myös eristämällä pilaantunut maa-aines paikalleen.

Käsittelyyn tai loppusijoitukseen siirrettiin yhteensä noin 95 000 tonnia pilaantunutta maa-ainesta, mikä on lähes 25 000 tonnia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kaivettuja pilaantuneita maa-aineksia käytettiin hyväksi joko täytöissä rakennusalueilla, lähinnä puistojen muotoiluissa, tai kaatopaikoilla.

Maaperän tilan tietojärjestelmässä tiedot yli 800 Helsingin alueesta

Ympäristöministeriö perusti vuonna 2007 maaperän tilan tietojärjestelmän. Järjestelmään on tallennettu tiedot 825 Helsingin alueesta, joiden maaperä on kunnostettu tai maaperän arvioidaan olevan mahdollisesti pilaantunutta tai joissa maaperä on tutkimuksin todettu pilaantumattomaksi.

Vedet

Merialueen tilaa seurataan uusin menetelmin

Ympäristökeskus seurasi merialuetta Pääkaupunkiseudun merialueen yhteistarkkailuohjelman mukaisesti. Tuloksista raportoitiin tarkkailuvollisille neljännesvuosittain. Uudessa tarkkailuohjelmassa pyritään entistä selkeämpään kuvaan merialueen kokonaistilasta. Kehitteillä on muun muassa kolmiulotteinen fysikaalinen ja biologinen malli.

Vuonna 2014 merialueen tilassa ei havaittu merkittäviä muutoksia. Pohjanläheisen veden lämpötila oli ajoittain pitkän ajan keskiarvoa korkeampi, kuten myös edellisinä vuosina.

Yhteistarkkailussa toteutettiin laaja testikoesarja, jossa tarkkailtiin vuoden ajan sellaisten ravinteiden muutoksia, jotka rajoittavat leväyhteisön kasvua. Koesarjat liitetään jatkossa osaksi yhteistarkkailua. Tällaista menetelmää meren tilan seurannassa ei ole käytössä vielä missään muualla maailmassa.

Helsingin merialueet säästyivät laajoilta sinilevälautoilta

Levämäärät pysyivät Helsingin merialueella melko keskimääräisinä, vaikka ympäristöhallinnon jo keväällä ennustamat sinileväkukinnot olivatkin hyvin laaja-alaisia ulommalla ja läntisemmällä Suomenlahdella. Myös Helsingin lahtialueet säästyivät laaja-alaisilta sinileväkukinnoilta. Tosin pintalevien määrät vaihtelivat ajoittain nopeastikin säätilan ja tuulen voimakkuuden vaihdellessa.

Vantaanjoen uimarannoilla, erityisesti Pikkukosken uimarannan läheisyydessä, havaittiin kesäkuun loppupuolella poikkeuksellisen runsaasti *Planktotrix acardhii*-sinilevää, joka todettiin toksisuusmittauksissa myrkylliseksi.

Itämerta suojeltiin kansainvälisissä hankkeissa

Vuonna 2013 käynnistetty Citywater – Benchmarking water protection in cities -hanke edistää Itämerihaasteen leviämistä kansainvälisesti. Hankkeessa on vuoden 2014 aikana

- laskettu kunnallisten vesiensuojelutoimenpiteiden kustannus-hyötyä (Helsingin toteuttama)
- selvitetty ympäristötietoisuuteen ja ympäristöasenteisiin liittyviä eroja kansalaisten ja virkamiesten välillä Virossa, Latviassa ja Liettuassa (Tallinnan Yliopiston toteuttama)
- valmisteltu toteutettavaksi 3 hulevesien hallinnan ratkaisua (Helsingissä, Tallinnassa ja Turussa).

CITYWATER-hanke saa osarahoitusta EU:n Life+-ohjelmasta sekä Ympäristöministeriöltä (2012–2015).

Ympäristökeskus koordinoi myös BEST-hankkeen (Better Efficiency for Sewage Treatment) valmistelutyötä. Valmistelutyö tähtää rahoituksen hakemiseen EU:n Itämeri -ohjelmasta. BESTin tavoitteena on kehittää jätevesien fosforinpoistoa ja haitallisten aineiden hallintaa erityisesti Puolassa, Baltian maissa ja Valko-Venäjällä.

www.itämerihaaste.net

www.citywater.net

Lupalausuntoja ruoppauksesta, merenalaisista kaapeleista ja silloista

Ympäristökeskus antoi vesiensuojelua koskevia lupalausuntoja vesilain mukaisista merialueen ruoppaus- ja täyttöhakemuksista, rantojen rakentamisesta sekä merenalaisen kaapelien ja siltojen rakentamisesta. Lisäksi lausuntoja annettiin ympäristönsuojelulain perusteella vireillä olevista ympäristöluvista ja jätevesien käsittelystä.

Eläinsuojien, pääasiassa hevostallien, toimintaa koskevia tarkastuksia tehtiin 20. Havaittuihin epäkohtiin ja laiminlyönteihin puututtiin kehotuksin. Tarkastusten seurauksena vireille tuli myös yksi ympäristölupahakemus. Louhintatyömailla ympäristökeskus ohjeisti ja valvoi työmaavesien käsittelyä. Kohteita olivat muun muassa Länsimetron, Jokeri 2 -linjan, Lauttasaaren liikekeskuksen ja Keski-Pasilan rakennusprojektit.

Vesiensuojelun tarkastuksia tehtiin vuoden aikana yhteensä 91. Näistä 30 oli haittailmoituksia ja valituksia. Tyypillisimmät toimenpidepyynnöt koskivat jätevesiepäilyjä, työmaavesien puutteellista käsittelyä, öljypäästöjä ja huleveden aiheuttamia haittoja. Osa tapauksista eteni poliisitutkintaan.

Vesiensuojelun valvonnassa kaupunki ja ympäristöhallinto tekivät viranomaisyhteistyötä edellisvuosien tapaan. Yhteistyötä tehtiin myös vesiensuojeluyhdistyksen, HSY:n (Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä), pääkaupunkiseudun kuntien ja 6-pack-kuntien kanssa.

Mätäjokeen pääsi jätevettä

Lokakuussa Mätäjoessa Pitäjänmäellä havaittiin vaaleanpunaisen aineen päästö. Päästö oli peräisin teollisuuslaitokselta, jonka rikkoutuneesta jätevesiviemäristä oli päätyntä jätevettä sadevesikaivon kautta jokeen. Tapauksen yhteydessä ympäristökeskus teki erillistarkkailua sadevesilinjastossa ja Mätäjoella. Päästön vaikutuksesta veden hygieeninen laatu heikkeni purkupaikan välittömässä läheisyydessä, mutta vaikutus ei ulottunut pitkälle alajuoksuun. Asiaa selvitettäessä ei havaittu kalakuolemia tai muita ympäristövaurioita, jotka olisivat liittyneet päästöön.

Joulukuussa ympäristökeskus tutki myös Tapulikaupungissa jäteveden päästöä sadevesiviemäriin ja edelleen Puistolanpuroon. Tämän tapauksen yhteydessä näytteenotolla ei saatu osoitettua ympäristöhaittaa. Päästö oli lyhytaikainen.

Vuoden aikana ympäristökeskuksen tietoon tuli edellisten lisäksi muutamia muitakin tapauksia, joissa epäiltiin päästöä vesistöön. Näiden selvittämiseen liittyi myös näytteenottoa. Kaikissa tapauksissa päästötilanne saatiin korjattua kehoituksilla eikä hallintopakkoon tarvinnut ryhtyä.

Hulevedet hallintaan

Ympäristökeskus toimii Helsingin kaupungin hulevesistrategian seurantaryhmän jäsenenä ja edistää hyvää hulevesien hallintaa Helsingissä. Maaliskuussa ympäristökeskus koulutti pääkaupunkiseudun kaupunkien virkamiehiä hulevesien hallinnassa ja hulevesiä koskevan yhteistyön kehittämisessä. Lisäksi ympäristökeskus avusti rakennusvalvontavirastoa rakentamiseen liittyvän hulevesiohjeen tekemisessä. Hulevesiasiat olivat myös keskeisesti esillä kaupungin viherkattostrategian valmistelussa.

Uudistettu vesihuoltolaki tuli voimaan 1.9.2014. Siinä uudistettiin erityisesti hulevesisäädöksiä. Ympäristökeskus informoi hallintokuntia lakimuutoksesta ja hulevesiryhmä kokosi eri virastojen kannanottoja sekä toimitti tiedot kaupunginkansliaan. Elokuussa 2014 valmistui ympäristökeskuksen selvitys- ja tutkimusraportti ”Huleveden laatu Helsingissä”. Tutkimuksen tuloksia on esitetty ja tehty tunnetuksi useissa eri tilaisuuksissa.

Hakemuksia, joissa anotaan vapautusta hulevesiviemäriin liittymisestä, käsiteltiin 8. Tiedot vietiin 2014 perustettuun vesiaineistopankkiin. Lisäksi yksittäisiä kiinteistöjä ohjeistettiin liittymisasiossa ja muissa hulevesien käsittelyasioissa.

Tulva-asioita pohdittiin tulvaseminaarissa

Ympäristökeskus on Helsingin tulvastrategian seurantaryhmän jäsen. Tulvaryhmä järjesti syksyllä kaupunkisuunnitteluun painottuneen tulvaseminaarin pääkaupunkiseudun kuntien edustajille. Vartiokylän tulvasuojelurakenteiden rakentaminen alkoi 2014, ja ympäristökeskus on seurantaryhmässä mukana.

Uudenmaan liiton ja Uudenmaan ELY-keskuksen johdolla on valmistunut Helsinki-Espoo -rannikkoalueen tulvariskien hallintasuunnitelma. Ympäristökeskus oli mukana suunnitelman valmistelussa. Hallintasuunnitelma on lausuntokierroksella 31.3.2015 asti.

Lumen sulatusta suunnitellaan useissa hankkeissa

Uudistettavaan ympäristösuojelumääräyksiin liittyen ympäristökeskus on tehnyt ehdotuksen, että uusista lumen vastaanottoaikoista tulee ilmoittaa ympäristökeskukselle.

Helsingissä on parhaillaan useita lumen sulatusta koskevia hankkeita. Rakennusvirasto suunnittelee lumesulatuslaitoksen rakentamista Eläintarhaan ja ympäristökeskus on seurantaryhmässä mukana. Ympäristökeskus antoi lausunnot Liikenneviraston Ilmalan ratapihalle suunnittelemaasta lumensulatuskentästä sekä yksityisen tahon suunnittelemaasta liikkuvan lumensulatuslaitteiston koekäytöstä.

Vesihuollon kehittämiseen suunnittelutyökalu

Vesihuoltolain mukaisia vesijohdosta tai viemäristä vapauttamishakemuksia käsiteltiin 9. Ympäristökeskus osallistui HSY:n ja kuntien välisen kuntateknisen sopimuksen laatimiseen toimimalla Helsingin taustaryhmässä ja kommentoimalla sopimusluonnoksia. Ympäristökeskus antoi myös lausunnon HSY:n toiminta-alue-ehdotuksesta vuodelle 2015.

Ympäristökeskus oli mukana Kuntaliiton järjestämässä ”Vesihuollon kehittäminen ja ohjaaminen”-projektissa. Siinä laaditaan kuntien käyttöön konkreettinen vesihuollon kehittämisen suunnittelutyökalu.

Pohjavesistä selvitettiin haitallisia aineita

Vuonna 2014 ympäristökeskuksessa valmistui tutkimusraportti ”Helsingin I-luokan pohjavesialueiden vedenlaatu 2008”. Tutkimus perustui vuonna 2008 kerättyyn pohjavesiaineistoon.

Ympäristökeskus suunnitteli pääkaupunkiseudun kuntien yhteistä pohjavesitarkkailuohjelmaa yhdessä pääkaupunkiseudun kuntien, HSY:n ja Vantaanjoen vesiensuojeluyhdistyksen kanssa. Suunnittelun osana selvitettiin haitallisten aineiden pitoisuuksia pääkaupunkiseudun pohjavesialueilla. Ympäristökeskus vastasi selvityksen toteuttamisesta Helsingissä.

Uimarantavedet hyvässä kunnossa

Ympäristökeskus valvoi yleisten uimarantojen veden laatua uimakauden 15.6.–31.8. aikana. Uimarannoista kolme sijaitsee Vantaanjoen rannalla ja muut merenrannalla. Helsingin uimarannoista 12 on suuria yleisiä uimarantoja ja 14 pieniä yleisiä uimarantoja.

Uimavesinäytteitä otettiin uimakauden aikana kaikilta suurilta yleisiltä uimarannoilta kuusi kappaletta ja pieniltä yleisiltä rannoilta neljä kappaletta. Lisäksi tarvittaessa otettiin ylimääräisiä näytteitä

esimerkiksi huonon näytetuloksen johdosta. Uimaveden mikrobiologinen laatu oli hyvä lukuun ottamatta yhtä Aurinkolahden uimarannan näytettä, jossa todettiin raja-arvon ylitys ulosteperäisten bakteerien määrässä.

Uimakauden päätyttyä päivitettiin myös rantojen uimavesiluokitus neljän uimakauden (2011–2014) vesinäytteiden perusteella. Helsingin suuret yleiset uimarannat luokiteltiin erinomaisiksi (6 kpl), hyväksi (5 kpl) ja tyydyttäväksi (1 kpl). Huonoon luokkaan ei sijoittunut yksikään Helsingin yleisistä uimarannoista.

Kesä 2014 oli sinilevän osalta poikkeuksellinen, sillä ensimmäiset sinilevähavainnot tehtiin Vantaanjoen uimarannoilla jo kesäkuun lopussa. Sinilevää havaittiin Pikkukosken uimarannalla ajoittain runsaita määriä, ja uimarannan kävijöitä kehoitettiin välttämään uimista. Merenrannalla sijaitsevien uimarantojen sinilevätilanne oli aiempien kesien kaltainen. Ensimmäiset sinilevähavainnot merenrannoilla tehtiin heinäkuun puolivälissä. Sinilevämäärät pysyivät useimmiten vähäisinä eikä sinilevien massaesiintymiä, jotka olisivat edellyttäneet rannan sulkemista ja uintikieltoa, havaittu.

Ympäristökeskus julkaisi 2014 suurten yleisten uimarantojen hygieniaa, uimavesiluokitusta ja kuluttajaturvallisuutta koskevan yhteenvedon.

Leikkipuistojen kahluualtaista löytyi kohonneita bakteeripitoisuuksia

Ympäristökeskus valvoi säännöllisesti yleisten allastilojen uimaveden laatua. Helsingissä on 12 uimahallia, kaksi maauimalaa ja 38 muuta yleistä allastilaa, kuten hotellien, koulujen ja kuntoutuslaitosten altaat. Allasveden hygieeninen laatu oli Helsingissä hyvä kuten aiempina vuosinakin.

Ympäristökeskuksessa toteutettiin kesinä 2013 ja 2014 projekti, jossa kartoitettiin lasten leikkipuistojen yhteydessä sijaitsevien kahluualtaiden veden hygieenistä laatua. Altaista otettiin yhteensä 82 näytettä, joista noin 70 % arvioitiin hygieeniseltä laadultaan heikentyneeksi kohonneiden bakteeripitoisuuksien vuoksi. Projektista julkaistaan tammikuussa 2015 yhteenveto.

Talousveden laatu oli hyvä

Ympäristökeskus valvoi Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) vesihuollon Helsingin alueelle toimittaman talousveden laatua sosiaali- ja terveysministeriön talousvesiasetuksen mukaisesti. Määrittymiset koskevat sekä mikrobiologisia että kemiallisia laatuvaatimuksia ja -suosituksia. Talousvedestä otettiin 459 valvontanäytettä sekä 25 uusintanäytettä. Talousvesi täytti hyvälle talousvedelle asetetut laatuvaatimukset.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista annetun asetuksen muuttamisesta (442/2014) astui voimaan 1.9.2014. Muutos tarkentaa erityistilannesuunnitelman sisältöä ja vastaa paremmin juomavesidirektiiviin. Se myös parantaa

talousveden valvonnan viranomaisohjeistusta. Muutokset on otettu huomioon valvontatutkimusohjelmassa.

Sipoon Söderkullan vesitorni saastui E.coli-bakteerilla, mikä johti talousveden keittokehotukseen ja desinfiointiin Östersundomin alueella. Lähes 100 henkilöä sai oireita talousvedestä ja osalla todettiin kampylobakteeri. Sairastuneista helsinkiläisiä oli kymmenen.

Luonnonsuojelu ja ympäristötietoisuus

Vuoden 2014 alussa ympäristökeskus teki seurantakyselyn siitä, miten Helsingin luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelmaa (LUMO) 2008–2017 on toteutettu. Seurantakyselyn mukaan työ monimuotoisuuden turvaamiseksi on edennyt hyvin. Kaikista toimenpiteistä yli 80 % on käynnistynyt ja osa on jo valmistunutkin.

Helsingin luonnosta saa tietoja myös mobiililaitteilla

Vuonna 2014 Luontotietojärjestelmä (LTJ) siirrettiin osaksi Helsingin karttapalvelua (<http://kartta.hel.fi>). Tämä mahdollistaa järjestelmän mobiilikäytön sekä muiden aineistojen tarkastelun luontotietojen kanssa päällekkäin. Ympäristökeskus lisäsi luontotietojärjestelmään uutta tietoa erityisesti metsien monimuotoisuudesta.

Jotta Helsingin luontoarvot tunnettaisiin paremmin ja luonnon virkistymiskäyttö lisääntyisi, luotiin formaatti uudelle Helsingin luontoon! -esitesarjalle. Sarjan ensimmäinen, Uutelan ulkoilualueetta esittelevä osa, tuotettiin yhteistyössä.

Esitys viidestäkymmenestä uudesta luonnonsuojelualueesta

Ympäristökeskus tilasi konsulttityönä luonnonsuojeluohjelman ja metsäverkoston ohjelmaluonnoksen. Työn ohjaukseen osallistuivat ympäristökeskuksen lisäksi kaupunkisuunnittelu- ja rakennusvirasto. Ohjelmaluonnoksessa esitetään noin 50 uuden luonnonsuojelualueen perustamista ja suojelualueiden yhteispinta-alan lähes kaksinkertaistamista.

Vanhankaupunginlahden lintuvesi -Natura 2000 -alueelle laadittiin konsulttityönä hoito- ja käyttösuunnitelman 2015–2024 luonnos. Luonnoksen suunnittelussa osallistettiin eri tahoja. Muun muassa nettisivut ja yleisön aktivoimiseksi tehty nettikysely osoittautuivat suosituiksi. Hoito- ja käyttösuunnitelmaan liitettiin mukaan kaksi uutta, rauhoitettavaa kohdetta: Pornaistenniemen tervaleppälehto ja Möylän metsä.

Myllypuron Alakivenpuistossa kasvavalle idänmasmalolle (*Anthyllis vulneraria ssp. polyphylla*) laadittiin hoitosuunnitelma. Idänmasmalo on äärimmäisen uhanalainen, erityisesti suojeltava ja rauhoitettu laji. Ympäristölautakunta hyväksyi kahden luonnonsuojelualueen, Kallahdenharjun ja Kallahden rantaniityn, hoito- ja käyttösuunnitelmien päivitykset.

Vesilinnuista, liito-oravista ja käävistä löytyi uutta tietoa

Ympäristökeskus toteutti Vanhankaupunginlahden linnustoseurannan samalla menetelmällä, jolla alueen kosteikkolinnustoa on seurattu vuodesta 1986 alkaen. Uusina pesimälajeina havaittiin nyt laulujoutsen ja kanadanhanhi. Vesilintujen lajimäärä kasvoi viiteentoista, mikä on suurin koko seuranta-aikana. Myös parimäärä, 305 paria, on suurin vuoden 1992 jälkeen.

Luoteis-Helsingistä inventoitiin liito-oravan elinpiirejä. Elinpiirejä löytyi 12 paikasta: 6 Keskuspuiston alueelta ja 6 puiston länsipuolelta. Direktiivihyönteiselvityksessä ei havaittu yhtään luontodirektiivin IVa listaan kuulunutta hyönteislajia. Osasyynä tähän saattoi olla kylmä ja sateinen alkukesä.

Syksyn kääpäselyksessä havaittiin peräti viisi Helsingille uutta lajia, joista yksi on Suomellekin uusi. Kaikkiaan selvitysalueilla havaittiin 116 kääpälajia, mikä on selvitystunteihin nähden paljon. Selvityksessä tehtiin havaintoja uhanalaisista, silmälläpidettävistä ja alueellisesti uhanalaisista lajeista. Helsingin lahoppuustoissa virkistysmetsillä on eteläisen kääpälajiston suojelussa jopa valtakunnallista merkitystä.

Helsingin kalkkikalliot inventoitiin ja tulokset julkaistiin ympäristökeskuksen julkaisusarjassa. Kallioperän kalkkikivi on melko harvinaista Helsingissä. Kalkkipitoiset kalliot muodostavat kuitenkin biologisesti arvokkaita ja uhanalaisia elinympäristöjä. Kalkkikallion määritelmäksi valittiin 10 %:n kalkkipitoisuus, ja näin rajattuja kohteita löytyi 36. Niistä valtaosa sijaitsee Laajasalossa ja Vuosaarissa, muutama myös Pohjois-Helsingissä. Kalkkikalliot lisättiin Luontotietojärjestelmän arvokkaihin geologisiin kohteisiin.

Harakan luontokeskus on suosittu retkeilykohde

Kaivopuiston edustalla sijaitseva Harakan luontokeskus esittelee saaristoluontoa, vedenalaista elämää ja Itämeren ympäristökysymyksiä sekä kannustaa ympäristövastuullisuuteen ja kestävään elämäntapaan. Harakka on myös pienimuotoisen uusiutuvan energian esittely- ja vierailukohde. Luontokeskus tarjoaa ympäristökasvatus- ja opastuspalveluja suurelle yleisölle, ryhmille sekä kohdennetusti päivähoitolle, kouluille ja muille oppilaitoksille.

Luontokeskus oli avoinna yleisölle 2.5.–30.9.2014 päivittäin klo 10–17, lauantaisin keskus oli suljettu. Luontokouluun, saariseikkailuihin ja retkille oli runsaasti tulijoita. Luontokeskus järjesti opastusta tai opetusta yhteensä 252 ryhmälle (6365 osallistujalle) vuoden aikana. Harakan kävijämäärä oli 10 000. Harakan luontokeskus osallistui myös useisiin muiden toimijoiden järjestämiin koulutuksiin ja tapahtumiin.

Runsas hanhikanta aiheuttaa Harakan vierailijoille ongelmia. Edellisvuosien tapaan ongelmia vältettiin ennakkoinnilla: hanhien käyttäytymisestä tiedotettiin, pesiä aidattiin ja osa poluista pidettiin käyttökiellossa kiivaimman pesintävaiheen ajan.

Luontokoulussa merenpärskeisiä päiviä

Luontokouluun haki jälleen huomattavasti enemmän ryhmiä kuin pystyttiin ottamaan vastaan. Merenpärskeisten päivien aikana tutustuttiin meren ja saariston luonnontutkimukseen – vesieliöihin, lintuihin, hyönteisiin ja kasveihin. Monet saivat lisäksi käsityksen, miten uusiutuvaa energiaa tuotetaan Suomen oloissa. Tässä apuna olivat Harakan saaren kojeet ja pienvoimalat. Luonnontutkimuspäivien oppilaat olivat peruskoulun 4.-7. luokilta.

Lukiolaiset tutkivat meriveden ravinteita ja ilman epäpuhtauksia

Ympäristöntutkimuspäivillä tutkittiin meriveden ravinteita ja ilman epäpuhtauksia, sekä kalojen PCB-pitoisuuksia. Päivät oli suunnattu pääasiassa lukiolaisille, mutta mukana oli myös muutama yläasteluokka. Opiskelijat tekivät oman ympäristötutkimuksen, laboratorioharjoitustyön ja raportin, jossa arvioitiin tulosten merkitystä omassa elinympäristössä.

Luokkien opettajilta kerättiin palaute kehittämisen tueksi – ympäristöntutkimuspäivät saivat hyvät arviot! Ympäristöntutkimuspäiviä on kehitetty yhteistyössä SYKE:n Merikeskuksen, Metropolia Ammattikorkeakoulun, HSY:n ja Ilmatieteen laitoksen kanssa.

Päivähoitolapset ja perheet pääsivät saariseikkailulle

Harakka järjesti päivähoidon ryhmille neljän tunnin mittaisia saariseikkailuretkiä. Retket oli suunnattu 4-7-vuotiaille. Seikkailuun sisältyi luonnonhavainnointia ja lasten kannustusta ympäristövastuullisuuteen. Tämän vuoden aiheena oli tutustuminen Itämereen, sen eliöiden monimuotoisuuteen ja elinympäristöihin. Harakassa järjestettiin myös seitsemän perheille suunnattua saariseikkailuretkiä.

Täydenkuun rupikonnaretkellä sata osallistujaa

Opastettuja luontoretkeä Helsingin lähiluontoon järjestettiin 28. Seitsemän retken teemana oli Suomenlahti. Retkiin osallistuneille jaettiin Suomenlahti-vuoden kunniaksi toimitettu Merenranta kutsuu -kirja. Harakan saaren täydenkuun rupikonnaretki oli retkistä suosituin, osallistujia oli 100. Luontoretket järjestettiin yhteistyössä Gardenia-Helsingin kanssa. Harakassa järjestettiin myös opastettu luontokierros touko-syyskuussa joka sunnuntai ja tilauksesta järjestettiin 57 luontoretkeä.

Pääkaupunkiseudulla 40 kurssia kasvatuksen ammattilaisille

Kasvatuksen ammattilaisille suunnattujen kurssien suunnittelussa ja tiedottamisessa tehtiin seudullista yhteistyötä. Helsingin, Espoon ja Vantaan luontokeskusten järjestämät ympäristökasvatuskurssit koottiin yhteiseen esitteeseen, joka lähetettiin kaikille seudun kouluille ja päivähoitolle.

Harakan luontokeskuksen kurssien aiheet olivat: Luonto luokkahuoneena -talvi, Luonto luokkahuoneena -kevät, Uusia haasteita Itämerikouluille, Itämeri ihmetellen, Rantaretkelle,

Sienikurssi ja Tämä metsä on meille tärkeä. Päivähoidon henkilöstölle järjestettiin yhteistyössä Gardenia-Helsingin kanssa seminaari Stadin lapset luontoon. Lisäksi Viikin ympäristötalossa järjestettiin yhteistyössä Helsingin yliopiston kanssa 10 luontokasvatusaiheista koulutustilaisuutta yli sadalle lastentarhaopettajaopiskelijalle.

Tietoa ja elämyksiä kaiken ikäisille

Tapahtumien järjestämisessä Harakan luontokeskus teki aktiivisesti yhteistyötä monien toimijoiden kanssa. Vesiliikennepäivää vietettiin 17.5., jolloin Harakassa tutustuttiin saaristolintuihin. Helsingin päivänä 12.6. järjestettiin yleisötapahtuma Meren ihmeet ja rantojen aarteet yhteistyössä kaupungin tapahtumayksikön kanssa. 10.7. järjestettiin Itämeren kansalaishavainnointitapahtuma, jossa opetettiin tekemään havaintoja merestä ja rantojen kunnosta sekä viemään havainnot Suomen ympäristökeskuksen Levävahti-sovellukseen.

Visa Hietalahden valokuvanäyttely Meren sisäiset maisemat sekä Akvaariovaja akvaarioineen ja kalamalleineen esittelivät Suomenlahden vedenlaista elämää. Harakan tarinat -näyttely johdatti kävijät saaren historiaan, luontoon sekä luontokeskuksen ja taiteilijatalon toimintaan. Uusiutuvaa energiaa ja energiatehokkuutta esittelevän Hiilipihi Harakka -näyttelyn toiminallisuutta parannettiin. Suomenlahti-vuoden 2014 näyttely vieraili Harakassa 1.6.–14.7.

Suomenlahti-vuosi 2014 Harakan luontokeskuksen teemana

Harakan luontokeskus osallistui aktiivisesti SYKE:n koordinoiman Suomenlahti-vuoden 2014 toteutukseen. Perheille, kouluille ja kaikille luonnosta kiinnostuneille suunnattu Merenranta kutsuu -kirja tuotettiin yhdessä Luonto-Liiton kanssa. Kirja sai erittäin hyvän vastaanoton, ja sitä jaettiin aktiivisesti tapahtumissa sekä lähetettiin muun muassa kouluihin ja päiväkoteihin. Kirjasta tehtiin myös ruotsinkielinen versio Havskusten kallar. Harakka oli mukana tekemässä Ympäristökasvatuslehden Suomenlahti-vuoden teemanumeroa.

Luontokeskus osallistui myös Suomenlahti-vuoden kansainvälisen päänäyttelyn suunnitteluun ja kierrättämiseen. Näyttelyä koordinoi Union of the Baltic Cities (UBC). Näyttelystä tehtiin yhteensä 10 versiota ja se kiersi Suomessa, Virossa ja Venäjällä kymmenissä tapahtumissa ja paikoissa. Loppuvuonna tuotettiin vielä näyttelyyn liittyvä oppimateriaali koulujen käyttöön. Näyttelyn näki Suomessa vuoden aikana yhteensä yli 25 000 näyttelyvierasta.

Harakan luontokeskus ja Korkeasaari innostivat kouluja mukaan Itämerihaasteeseen. Vuoden 2014 aikana järjestettiin Itämerihaaste-kouluille oma koululaiskonferenssi Harakassa. Lisäksi Harakka osallistui kahteen muuhun Korkeasaaren järjestämään Koululaiskonferenssiin Suomenlahti-teemalla. Harakka oli myös Pääkaupunkiseudun partiolaisten Hiipivä Haamu -partiotaitokilpailun yksi rastipaikka.

Opettajaksi opiskelevat kuulivat luontokouluista

Harakka osallistui syksyllä Helsingin yliopiston opettajankoulutuslaitoksen opiskelijoiden luontokoulutuspäivään, jonka tavoitteena oli tutustuttaa opiskelijat luontokoulujen toimintaan. Päivään osallistui 160 opiskelijaa.

Ympäristökeskus osallistui Uudenmaan ympäristötietoisuuden ja -vastuullisuuden yhteistyöryhmän Välkkeen tapaamisiin ja Uudenmaan ympäristökasvatusstrategiaa valmistelemaan Rattailla-hankkeeseen. Harakan luontokeskus toimi Vihreä lippu -ympäristökasvatusohjelman paikallisena edistäjänä.

Ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen

Ympäristökeskus aloitti kaupungin ilmastotiekartan 2015 valmistelun. Tiekartta liittyy ympäristökeskuksen tehtävään koordinoida Helsingin kaupungin ilmastonmuutoksen hillintää ja sopeutumista. Tiekarttaa työstettiin marraskuussa järjestetyssä kaupungin sisäisessä asiantuntijatyöpajassa, johon osallistui noin 70 asiantuntijaa. Osana tiekarttatyötä tehtiin laaja sisällöllinen analyysi kaupungin kaikista ilmastopoliittisista tavoitteista ja toimista. Sisällönanalyysi tuotettiin Opasnet.fi-alustalla yhdessä terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa.

Ilmastokumppanit järjestivät työpajoja ja visualisoivat ympäristötekoja

Ilmastokumppanit-verkoston toiminta oli aktiivista toimintavuonna: vuosiseminaarin lisäksi järjestettiin kaksi työpajaa sekä ilmastotekojen visualisointikilpailu. Vuosiseminaari järjestettiin yhdessä ympäristöjohtamisen asiantuntijatyöryhmän kanssa ja se sai hyvää palautetta. Tammikuussa Alma Medialla järjestettiin viestintäaiheinen työpaja, jossa pohdittiin ilmastoviestinnän roolia osana yritysten ja kaupungin viestintää.

Ilmastokumppanit ja Forum Virium Helsinki järjestivät yhdessä Ympäristöteot näkyviksi -visualisointikilpailun. Siinä suunniteltiin videomuotoisia visualisointeja mukana olevien yritysten data-aineistoista. Osana kilpailua järjestettiin myös avoin Tiedon visualisoinnin ABC -työpaja, jonka tavoitteena oli madaltaa osallistumisen kynnystä myös ensikertalaisille visualisoijille. Voittajatyöksi valikoitui Chris Holtslagin visualisointi Itellan datasta.

Helsingin ilmastopäästöjä voidaan vähentää merkittävästi

Toimintavuonna Helsinki teetti selvityksen siitä, miten kaupunki saavuttaisi tavoitteensa vähentää kasvihuonekaasupäästöjä 30 prosenttia. Selvityksen mukaan 30 % tavoite on täysin mahdollinen ja tavoite voidaan jopa reilusti ylittää.

Tärkeimmät keinot päästöjen vähentämisessä liittyvät energiantuotantoon ja liikenteeseen. Helsingin ilmastopäästöistä noin 80 prosenttia tulee energiantuotannosta, siksi suurin päästöjä vähentävä keino

on Helsingin Energian kehitysohjelman toteuttaminen. Tämän lisäksi selvityksessä esitetään 18 muuta päästöjä vähentävää toimea, jotka tuovat Helsinkiin yhteensä 63,5 miljoonan euron säästöt vuodessa. Jos päästövähennysten terveysvaikutukset huomioidaan, syntyy säästöä vieläkin enemmän.

Stadin ilmasto -verkkosivuilla viestittiin Helsingin hyvistä ilmastokäytännöistä. Stadin ilmasto - uutiskirje ilmestyi viisi kertaa ja uutiskirjeen tilaajien määrä kasvoi 350 tilaajaan.

Taloyhtiöille energiakoulutusta

ASIAA!-hanke antaa pääkaupunkiseudun kuluttajille energianeuvontaa ja osallistaa helsinkiläisiä mukaan energiansäästötalkoisiin. Hanke neuvoi vuoden 2014 aikana 1 500 kuluttajaa ja koulutti 33 taloyhtiötä.

Hanke käynnisti myös taloyhtiöiden energiakoulutuksen pilotoinnin Kontulassa. Koulutusta suunnittelivat yhteistyössä alueen toimijat, asukkaat sekä asiantuntijat. Lisäksi ASIAA!-hanke koordinoi elokuussa ensimmäistä kertaa järjestettyä Vihreät ovet -tapahtumaa, jossa asukkaat ja yritykset esittelivät energiatehokkuusratkaisujaan ja jakoivat kokemuksia.

Kaupunkisuunnittelijat saivat työkaluja ilmastokestävän kaupungin suunnitteluun

Ilmastokestävä kaupunki -hanke (ILKKA) päättyi lokakuun lopussa. Hankkeen tuotteet koottiin Ilmastokestävän kaupungin suunnitteluoppaaksi. Opas sisältää erilaisia työkaluja, jotka tukevat ilmastomuutokseen sopeutumisen suunnittelua. Työkalujen lisäksi oppaasta löytyy parhaita sopeutumiskäytäntöjä Suomesta ja ulkomailta sekä selvityksiä ja raportteja ilmastomuutoksen vaikutuksista ja siihen sopeutumisesta.

Ympäristökeskus järjesti yhteistyössä Palmian ja sosiaalia- ja terveystieteiden kanssa ruoka-aiheisen ympäristöviestintäkampanjan ja näyttelyn Kallion virastotalossa. Kampanjassa annettiin ruokailijoille vinkkejä ilmastoystävällisestä ruokailusta. Myös Palmian muissa henkilöstöravintoloissa jaettiin tietoa ruuan ilmastovaikutuksista ja tarjottiin ilmastoystävällisiä aterioita.

Alueidenkäytön ympäristövaikutukset

Ympäristökeskuksen asiantuntijat osallistuivat useisiin kaavoitustyöryhmiin sekä ympäristöselvityksien ohjausryhmiin liittyen uuden yleiskaavan valmisteluun. Ympäristöselvityksiä olivat yleiskaavan luonto- ja Natura-vaikutukset, liikenteen ilmanlaatuvaikutukset sekä Asuinkorttelit kaupunkibulevardien varrella - tarkastelu, jossa keskityttiin liikenteen meluhaittojen torjunnan uusiin keinoihin.

Ympäristötoimi antoi 40 lausuntoa asemakaavaehdotuksista ja 84 kannanottoa kaavojen osallistumis- ja arviointisuunnitelmista sekä asemakaavaaluonnoksista. Myös Koivusaaren tarkistettu osayleiskaavaehdotus oli lausunnolla.

Ympäristölautakunnalle järjestettiin keväällä ja syksyllä iltakoulut, joissa esiteltiin muun muassa maankäytön ympäristövaikutusten arviointia. Käsiteltyjä aihealueita olivat liikenteen ilmanlaatu- ja meluhaitat, luonto- ja Natura-vaikutukset sekä ilmastokysymykset ja hulevedet.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyt

Ympäristökeskuksen asiantuntijat osallistuivat Helsingin kaupungin ajankohtaisten ympäristövaikutusten arviointimenettelyjen (YVA) ohjaukseen. Tällaisia olivat Laajasalon raideliikennettä ja biopolttoaineiden käytön lisäämistä Helsingin energiantuotannossa käsittelevät YVA-menettelyt. Ympäristölautakunta antoi molempien hankkeiden arviointiselostuksista lausunnot. Lisäksi valmisteltiin lausunto VTT:n (Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy) tutkimusreaktorin käytöstäpoiston YVA-selostuksesta.

Ympäristöjohtaminen

Vuonna 2014 ympäristökeskus vieraili viidessä eri hallintokunnassa esittelemässä kaupungin ympäristöpolitiikkaa ja sen toimeenpanoa. Ympäristöjohtamisen valmennuskäyntejä tehtiin viiteen kaupungin tytäryhteisöön. Ympäristöasioihin panostetaan tytäryhteisöissä vuosi vuodelta yhä enemmän ja moni niistä on lähtenyt rakentamaan Ekokompassi-ympäristöjärjestelmää.

Ympäristöjohtamisen vuosiseminaari järjestettiin ilmastoteemalla yhdessä Ilmastokumppanien kanssa. Seminaarin työpajoissa pureuduttiin ympäristönäkökohtien määrittelyyn, ympäristöohjelman laatimiseen ja hankintojen kestäväyttämiseen.

Ekokompassi vie ympäristöasioita virastoihin, yrityksiin ja tapahtumiin

Ekokompassi-ympäristöjärjestelmä on laajentunut hyvin kaupungin virastoihin. Tällä hetkellä Ekokompassi on käytössä tai rakenteilla ympäristökeskuksessa, rakennusvirastossa, STARAssa, kaupunginkirjastossa, kuudessa liikuntaviraston sekä yhdessä sosiaali- ja terveystieteiden keskuksessa.

Kaupunginjohtaja Jussi Pajunen jakoi 21. marraskuuta kaupungintalolla järjestetyssä tilaisuudessa Ekokompassi-todistuksen 14 yritykselle, yhdelle tapahtumalle ja kahdelle kaupungin organisaatiolle. Ekokompassi tapahtuma -järjestelmä on käytössä viidellä kaupungin tapahtumalla tai tapahtumapaikalla.

Helsingin ympäristökeskuksessa kehitetty Energiasuunta-palvelu lanseerattiin syksyllä 2014 Ilmastoinfossa. Ekokompassin Energiasuunta on erityisesti pienille yrityksille kehitetty kevyt energiakartoitus-palvelu.

Tapahtumien ympäristöjärjestelmä määrittää tapahtumille ympäristökriteerit

Greening Events -hanke saatiin ansiokkaasti päätökseen kesällä 2014. Hankkeessa tuotettiin Ekokompassi-ympäristöjärjestelmästä kehitetty tapahtumien ympäristöjärjestelmä, jota pilotoitiin 14 tapahtumassa. Lisäksi hankkeessa valmisteltiin tapahtumien ympäristökriteerit, jotka otetaan vuoden 2015 alusta lähtien käyttöön Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla.

Hankkeessa julkaistiin myös Siisti Tapahtuma -ympäristöopas. Hankkeessa käynnistetyt toiminnot jatkuvat kaupungeissa sekä tapahtumien ympäristöjärjestelmän osalta Ilmastoinfossa.

Ympäristökeskukseen perustettiin ympäristökeskuksen sisäinen tapahtumatiimi, jonka tarkoituksena on koordinoita ympäristökeskuksen palveluita ja toimintaa tapahtumanjärjestäjien suuntaan.

Ekotukihenkilöitä koulutettiin ja jatkokoulutettiin

Ekotukitoiminnan vuosi oli onnistunut. Neljässä peruskoulutuksessa koulutettiin 99 uutta ekotukihenkilöä. Kaiken kaikkiaan tapahtumiin, vierailuihin ja jatkokoulutuksiin osallistui vuoden aikana 290 Helsingin ekotukihenkilöä.

Kaupungin 34 virastoon, laitokseen tai tytäryhteisöön on vuodesta 2006 lähtien koulutettu yhteensä 1 173 ekotukihenkilöä.

Hankintojen ympäristökriteereistä selvitys

Kaupungin hankintojen ympäristöverkosto aktivoitui syksyllä. Verkosto työsti muun muassa kestävien hankintojen seurannan menetelmiä ja kestävien hankintojen ohjeistusta. Verkoston työn tueksi teetettiin myös konsulttityö, jossa selvitettiin ympäristökriteereitä, joita neljä eri hallintokuntaa (rakennusvirasto, STARA, opetusvirasto ja nuorisoasiainkeskus) voisivat soveltaa hankinnoissaan.

Ympäristötilastoa kehitetään käyttäjien palautteen avulla

Helsingin ympäristötilastoon päivitettiin ajantasaiset tiedot. Ympäristökeskus julkaisi ympäristötilaston pohjalta englanninkielisen taskutilaston Helsingin keskeisistä ympäristöindikaattoreista.

Ympäristötilastolle ja siihen pohjautuvalle pääkaupunkiseudun ympäristötieto-palvelulle tehtiin kävijäkysely palveluiden käytettävyydestä ja kehittämistarpeista. Ympäristötilastoa hyödynnettiin Helsingin tila ja kehitys -julkaisun ympäristöteema-osion valmistelussa.

Helsingin kaupungin ympäristöraportti julkaistiin ja käsiteltiin kaupunginvaltuustossa 24. syyskuuta. Vuosittain ilmestyvä ympäristöraportti on kaupunkikonsernin yhteinen raportti, jossa kuvataan kaupungin ympäristötavoitteiden toteutumista ja toiminnan vaikutuksia ympäristöön sekä seurataan kaupungin ympäristöpolitiikan toteutumista.

Ympäristökeskus oli mukana kansainvälisissä työryhmissä

Ympäristökeskuksen kansainväliset linjaukset päivitettiin vuonna 2014 ja hyväksyttiin johtoryhmässä lokakuussa. Kansainvälisille asioille perustettiin myös oma osio Helmeen.

Ympäristökeskus osallistui vuonna 2014 aktiivisesti EUROCIITIES -verkoston ja ICLEI:n toimintaan. Osallistuimme muun muassa kolmeen EUROCIITIES-ympäristöfoorumiin, useisiin työryhmiin sekä ICLEI:n järjestämään EcoProcura-konferenssiin. Helsinki liittyi myös mukaan ICLEI:n Urban Leds -projektiin ja District Energy -aloitteeseen.

Ympäristökeskus osallistui vuoden 2014 aikana Climate-KIC RIC -ohjelmaan yhdessä Hessenin alueen kanssa. Osallistuminen sisälsi muun muassa työpajoja ja opintomatkoja.

Ympäristökeskuksessa vieraili vuoden aikana useita kansainvälisiä ryhmiä.

HENKILÖSTÖ JA HALLINTO

Ympäristökeskuksen palveluksessa oli vuoden 2014 lopussa 169 työntekijää, joista vakinaisia oli 131 ja määräaikaisia 36. Lisäksi palkkatukityössä vuoden lopussa oli 2 henkilöä. Osa-aikatyötä teki yhteensä 13 henkilöä, joista 1 osa-aikaeläkkeellä.

Henkilöstön keski-ikä oli 43,1 vuotta (42,8 vuotta 2013). Tulospalkkauksen piirissä oli 164 henkilöä (159 vuonna 2013), ja keskimääräinen tulospalkkio oli 1 272 euroa (1 125 euroa 2013).

Työkyvyttömyydestä (sairausloma, työtapaturmaloma ja määräaikainen kuntoutustuki) johtuvat poissaolot vähenivät edellisestä vuodesta. 2014 työkyvyttömyyspoissaoloprosentti palvelussuhdepäivistä oli 3,2, joka edellisenä vuonna oli 4,3. Lyhyet 1–3 päivän sairauspoissaolokerrat kuitenkin kasvoivat hieman edelliseen vuoteen verrattuna: vuonna 2014 lyhyitä sairauspoissaoloja oli 1,9 kertaa henkilötyövuotta kohti, kun vastaava luku edellisenä vuonna oli 1,7.

Tyhytoiminnassa liikuttiin, tutustuttiin toisten töihin ja kahviteltiin

Vuonna 2014 tyhytiimi toteutti kaikki työhyvinvointiohjelmaan kirjatut toimensa.

Koko viraston yhteinen tyhypäivä toteutettiin kesäkuussa Olympiastadionilla. Aamupäivä vietettiin leikkimielisen kymmenottelun parissa ja iltapäivän ohjelmasta saattoi valita palautumislunnon, kinball-jättipallopelin tai asahin. Lounaan jälkeen oli mahdollista vieraila myös urheilumuseossa.

Henkilöstö tutustui toistensa töihin käytännön työtehtävien kautta, esimerkiksi osallistumalla tarkastuksille. Ymk-infot toteutettiin keväällä ja syksyllä. Kevään infossa aiheena oli strategiatyö, syksyllä taas työsuojeluasiamiesten toiminta ja työturvallisuusparit, sihteeripalveluiden asiakastytyväisyyskyselyn tulokset sekä yhteistoimintapöytäkirja.

Jokainen osasto tarjosi tyhykahvit koko virastolle. Kahvien lomassa vastailtiin visaisiin kysymyksiin, aamujumpattiin tai nautittiin herkkuja. Joulukuussa tyhytiimi järjesti perinteisesti ympäristöjohtajan joulupuuron sekä itsenäisyyspäivän tilaisuuden yhdessä HYH!:n kanssa. Osastoittain tehtiin myös tyhymatka ja vietettiin kehittämispäivää sekä kehitettiin yhteistyötä ja yhteishenkeä.

Riskit hallintaan ja perehdytyskäytännöt yhtenäisiksi

Hallinnossa kehitettiin riskienhallintaa ja yhtenäistettiin uuden henkilöstön perehdytyskäytäntöjä. Perehdyttämisen tueksi valmistui koko viraston yhteinen sähköinen perehdytysmateriaali.

Ympäristökeskuksen organisaatiouudistus edellytti erilaisia toimia, kuten muutoksia delegointipäätöksiin. Henkilöstö- ja yleishallinnollisissa asioissa toimivaltaa siirrettiin paljolti alaspäin yksiköiden esimiehille.

Ympäristökeskuksen valmiussuunnitelma päivitettiin. Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tavoitetilasta tehtiin kuvaus, jota on tarkoitus toteuttaa ympäristökeskuksen toiminnassa vuodesta 2015 alkaen. Lisäksi käynnistettiin suunnittelu sähköiseen arkistointiin siirtymiseksi.

ASIAKKAAT JA VIESTINTÄ

Viestintä

Vuonna 2014 viestimille lähetettiin 84 tiedotetta (edellisvuonna 104). Lukuun eivät sisälly luontoretkitiedotteet, joista tiedottaa Gardenia-Helsinki. Ympäristökeskuksen omaan julkisuusseurantaan kirjattiin 116 viestimille annettua haastattelua (edellisvuonna 107).

Tiedotteiden ohella ympäristökeskus kirjoitti Helsingin Uutisten verkkosivujen Ympäristö-osioon seitsemän artikkelia. Uimarannat-osiossa julkaistiin 13 uutista sinilevätilanteesta ja uimaveden laadusta.

Ympäristökeskuksen asiantuntijoita ja tiedottajia osallistui Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) järjestämään kriisiviestintäharjoitukseen, jossa simuloitiin ilmanlaadun heikkenemisestä (typpidioksidi) aiheutunutta tilannetta.

Sosiaalinen media entistä tärkeämpi viestintäympäristö

Ympäristökeskuksen Facebook-sivulla oli vuoden lopussa yli 895 tykkääjää (edellisvuonna 628). Twitterissä ympäristökeskuksella oli vuoden lopussa lähes 1 400 seuraajaa (edellisvuonna 400). Sosiaaliseen mediaan tuotettiin systemaattisesti sisältöä päivittäin. Facebookissa tehtiin myös maksullisia mainoskampanjoita tapahtumiin liittyen.

Ympäristötalolta-blogi avattiin kesäkuussa. Vuonna 2014 siinä julkaistiin 11 kirjoitusta. Mediapalvelu Meltwaterilta tilatun some-selvityksen mukaan ympäristökeskuksen viestintä sosiaalisessa mediassa oli onnistunutta. Henkilöstölle järjestettiin sosiaalisen median koulutusta. Viestinnän työntekijät osallistuivat myös kaupungin some-koulutuksiin.

Verkkosivut uudistuivat

Ympäristökeskuksen verkkosivut ovat osa Helsingin kaupungin Hel.fi-verkkosivustoa (<http://www.hel.fi>). Ympäristökeskus tuotti hel.fi-sivustolle sisältöä seuraaviin pääteemoihin: Liikenne ja kartat, Kulttuuri- ja vapaa-aika sekä Asuminen ja ympäristö.

Kaupungin yhteisen verkkosivuston ohella ympäristökeskuksella on viraston oma sivualue (www.hel.fi/ymk). Sieltä löytyvät mm. viraston esittely, yhteystietoja, lomakkeita, julkaisuja sekä ympäristölautakuntaan liittyvät asiat. Viraston uudet sivut julkaistiin lokakuussa.

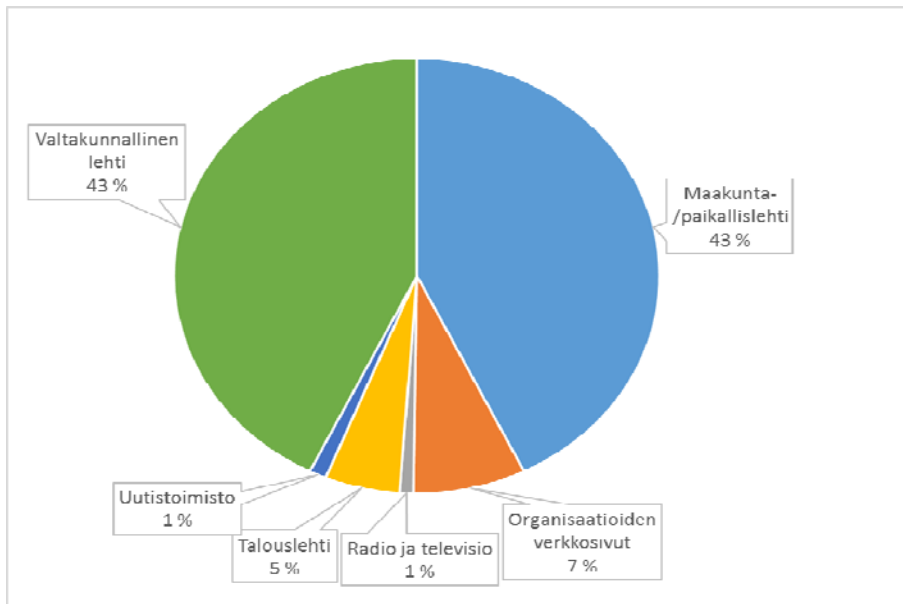
Julkaisut ja esitteet tuovat tiedon kaikkien käyttöön

Ympäristökeskuksen julkaisusarjassa ilmestyi 22 tutkimusjulkaisua. Vuoden aikana valmistui kuusi uutta esitettä:

- Helsinki – Basic facts about environment
- Säästä rahaa ja ympäristöä vähäpäästöisellä autoilulla
- Ympäristökeskuksen strategia 2015–2016
- Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen palvelut
- Lumo-ohjelman seuranta ja
- Redust: Best Practices.

Osumat mediaseurannassa

Mediaseurantaan kertyi kaikkiaan 440 (edellisvuonna 415) osumaa. Helsingin Sanomien verkko- ja printtiversiot sekä Metro muodostivat kolmanneksen mediaseurannan osumista. Muita tärkeitä viestimiä ympäristökeskuksen uutisille olivat Helsingin Uutiset, Yle ja Talousuutiset.

Osumat mediaseurannassa vuonna 2014.

Eniten osumia keränneet uutisaiheet perustuivat pääosin ympäristökeskuksen lähettämiin tiedotteisiin. Media tarttui muun muassa seuraaviin aiheisiin:

Nisäkkäät kaupunkilaistuvat

Pelastuslaitos jahtasi kettua rautatieasemalla tammikuussa. Roska-astioita kaivellut ja ympäriinsä juoksennellut kettu ei pelastuslaitoksen mukaan saanut aikaan suurta vahinkoa. Helsingin ympäristökeskus arvioi, että pääkaupungin kettukanta voi olla jo yli sata yksilöä.

Helsingin ympäristökeskus pyysi havaintoja viidestä nisäkkästä vuosilta 2000–2012 ja 2013. Kävi ilmi, että helsinkiläiset ovat nähneet kettuja ja rottia aivan keskustassa. Helsingin kaduilla vilisee rottia arviolta ainakin 100 000. Kansalaiset ovat havahtuneet rottahavaintoihin eri kaupunginosissa ympäri Helsinkiä.

Supikoiria ja siilejä nähtiin myös ydinkeskustan tuntumassa. Mäyrät ovat vasta kotiutumassa kaupunkiin, mutta niitäkin on liikkunut esimerkiksi Kalliossa ja Ruoholahdessa.

Liito-orava on monien muiden nisäkkäiden tapaan kaupunkilaistumassa: Luoteis-Helsingissä sijaitsee jo useita liito-oravan elinpiirejä ja liito-oravakanta voi levittäytyä Itä-Helsinkiin lähivuosien aikana. Liito-oravan saapumista Helsinkiin on osattu odottaa, sillä eläin on pesinyt jo pitkään Espoossa.

Vaaraa variksista, lokit nappaavat herkut kädestä

Poikasiaan suojelevat kaupunkivarikset herättivät pelkoa. Vanhempien roolijako on selvä: äitivaris pitää poikasia silmällä, ja isävaris voi hyökätä mahdollisten uhkaa-vien petojen, myös paha-aavistamattomien kaupunkilaisten, kimppuun.

Kerrostalojen katoilla pesivät lokit oppivat röyhkeiksi, koska ne ovat tottuneet saamaan ruokaa ihmiseltä. Tilanteet, jossa lokki nappaa ruoan suoraan ihmisen kädestä, ovat tavallisia kesäisin. Ympäristökeskuksen mukaan on liikaa vaadittu, että lokilla olisi sellaiset pöytätavat, että se ymmärtäisi, milloin ruoka ei ole tarkoitettu linnulle.

Lutikka tekee kodista kauhean

Lutikoista on tullut Helsingissä yhä vaikeampi ongelma. Jotkut talot ovat kärsineet jo vuosien ajan lutikkaongelmasta, jota on vaikea saada hallintaan. Mikäli lutikat ovat vallanneet talon rakenteet, ne pääsevät liikkumaan huoneistosta toiseen.

Elintarvikevalvonnan Oiva-tarkastusten tulokset hyviä

Ympäristökeskuksen elintarvike- ja terveystarkastajat tekivät 1 163 Oiva-tarkastusta. Lähes kolmannes kaikista Oivan piirissä olevista helsinkiläisistä elintarvikehuoneistoista tarkastettiin. Tarkastuksissa 77 prosenttia sai arvosanan oivallinen tai hyvä. Suurin osa tarkastuksista tehtiin elintarvikkeiden tarjoilupaikkoihin kuten ravintoloihin, kahviloihin ja laitoskeittiöihin.

Helsingiläissalaateille puhtaat paperit

Helsingiläisten lounaspöytien salaattit ja raasteet ovat pääosin hyvälaatuisia ilmeni selvityksestä, jonka Helsingin kaupungin ympäristökeskus teki vuosien 2010 ja 2013 aikana. Näytteitä haettiin ravintoloista, valmistuslaitoksista ja koulujen ja päiväkotien laitoskeittiöistä.

Hanavesi jopa sata kertaa puhtaampaa kuin pullovesi

Helsingin talousveden laatu oli viime vuonna edeltävien vuosien tapaa hyvää. Vesinäytteistä löytyi ainoastaan yksi liikaa bakteereja sisältänyt näyte. Ympäristökeskuksen mukaan talousvesi täytti kaikki sosiaali- ja terveysministeriön laatuvaatimukset.

Tapahtumissa tarjottu vesi hyvälaatuista

Talousveden mikrobiologinen laatu oli pääosin hyvä kesän tapahtumissa ja ulkomyyynnissä Helsingissä. Tapahtumissa talousveden hygieeninen järjestäminen tuotti enemmän vaikeuksia kuin toreilla. Tapahtumista otetuista näytteistä kolme osoittautui laadultaan huonoksi.

Ruokamyrkytyksiä huippuravintolasta ja kauneusmessuilta

Noin kuusikymmentä asiakasta sai ruokamyrkytyksen yksittäisessä ravintolassa Helsingissä huhtikuun puolivälissä. Ympäristökeskus tutkii ravintolasta otettuja elintarvikenäytteitä, mutta myrkytyksen aiheuttajaa ei pystytty varmuudella selvittämään.

Lokakuun puolivälissä Helsingin Messukeskuksessa järjestetyt I love me -messut sai ikävän käänteen, kun yli 20 messuvierasta sairastui. Ruokamyrkytyksen aiheutti todennäköisesti Ranskasta tuotu maissikana.

Östersundomiin annettiin ruoka- ja juomaveden keittomääräys

Lokakuussa ympäristökeskus suositti keittämään ruoka- ja juomaveden Östersundomin alueella Helsingissä ja Etelä-Sipoossa vesitornista löytyneiden ulostebakteerien vuoksi. Viitisenkymmentä ihmistä otti yhteyttä Sipoon terveyskeskukseen vatsaoireiden vuoksi.

Kerrostalon ruuanhajusta kehkeytyi vuosien riita

Intialaisen ruuan haju on nostattanut ristiriitoja jo reilun kahden vuoden ajan itähelsinkiläisessä kerrostaloyhtiössä. Intialaisperheen naapuripariskunta koki ruuan hajun niin häiritseväksi, että otti yhteyttä taloyhtiön hallitukseen ja isännöitsijään ja teki tutkintapyyntöä poliisille.

Ympäristökeskuksen tarkastuksessa asunnossa havaittiin lievää ruuan hajua, mutta ei sellaista, joihin voisi puuttua. Valituksia hajuhai-toista ympäristökeskus saa vuosittain noin 50–60 kappaletta.

Mätäoja vaahtosi ja värjäytyi vaaleanpunaiseksi

Mätäjoessa havaittiin outoa vaahtoa vappuna. Lokakuun lopussa joki värjäytyi vaaleanpunaiseksi. Väri oli peräisin Pitäjänmäellä sijaitsevan tehdaskiinteistön sade-vesikaivon rikkoutuneen viemärin kautta päässeestä jätevedestä. Väri aiheutti teollisuuskäytön ruokalan pesuvesien sekoittuminen sadevesikaivon sisältöön. Kalakuolemia tai muita ympäristövahinkoja ei kuitenkaan havaittu kummassakaan tapauksessa.

Vantaanjoella sinilevälauttoja

Vantaanjoella havaittiin poikkeuksellisen laajoja sinileväkasvustoja heinäkuussa. Sinilevä esiintyy virtaavassa vedessä vain harvoin lauttamaisina kasvustoina.

Itämeren muoviroskaa aletaan tutkia

Suomalaiset meritutkijat ovat huolissaan Itämeren muoviroskan vaikutuksesta veden eliöille. Mereen päätyvä muovi ei katoa, vaan hajoaa vähitellen pieniksi hitu-siksi, mikromuoviksi. Itämeressä määrät ovat vielä melko pieniä, mutta mikro-muovia on löydetty eri tutkimuksissa pitkin Suomen rannikkoa.

Oranssit ojat ihmetyttävät syksyisin

Syksyisin ojanpohjalla, järven tai joen rannalla tai lähdepurossa esiintyvät oudon näköinen oranssi sakka herättää huomion. Kyseessä on luonnonilmiö, jossa rauta-pitoiseen veteen kertyy oranssia rautabakteeria. Ilmiön aiheuttaa pohjaveden purkautumiskohta, josta maan alta purkautuu hapettomassa tilassa olevaa pohjavettä. Hapettoman pohjaveden liuottamien metallien päästessä kosketuksiin ilmakehän tai veden hapen kanssa, metallit saostuvat.

Vähäpäästöisille autoille pysäköintialennus Helsingissä

Helsingin kaupunki lupaa kaikille vähäpäästöisten autojen omistajille 50 prosentin alennuksen yleisten liikennealueiden maksullisilla parkkipaikoilla. Etuudella Helsinki haluaa edistää vähäpäästöisten autojen yleistymistä.

Earth Hour -konsertin sähköt tehtiin polkemalla

Earth Houria vietettiin 29.3. Päivää juhlistettiin myös WWF:n, Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen ja Ilmastoinfon yhteisellä Earth Hour -tapahtumalla Kampin Narinkkatorilla. Kyseessä oli Suomen ensimmäinen polkuvoimalla sähköistetty tapahtuma, joka sai hyvin mediahuomiota muun muassa Helsingin Sanomissa ja MTV3:n uutisissa. Tapahtumassa esiintyivät Reino Nordin ja Bad Ass Brass Band.

Musiikkia vai melua – desibelit syynissä

Ympäristökeskus määritteli täsmälliset melurajat ja päättymisajat kesäiltojen konserteille ja pyrki rajoituksilla takaamaan, että musiikin ystävät voivat pitää hauskaa mutta festivaalialueiden lähellä asuvat ihmiset saavat nukkua rauhassa.

Helsingin festarikesästä selvittiin ilman suurempia melukiistoja; konserttipaikat ovat vakiintuneet, ja lähistön asukkaat pääosin tottuneet kestämään tapahtumista aiheutuvia ääniä.

Asiakkaat

Ympäristökeskus järjesti kuntalaisille ja yrityksille elintarvikkeisiin, asumisterveyteen sekä eläinsuojeluun liittyvää puhelinneuvontaa. Kysymysten määrä nousi hieman edellisvuodesta: yhteydenottoja tuli kaikkiaan 15 784, kun mukaan lasketaan myös tarkastajille suoraan tulleet neuvontayhteydenotot.

Sisätilojen hyönteisten tunnistusta pyrittiin suuntaamaan tuholaisivustolle sisatilojentuholaiset.fi. Sivusto julkaistiin kesäkuussa 2014. Sivuston suunnittelussa ja toteutuksessa kiinnitettiin erityistä huomiota asiakas- ja käyttäjälähtöisyyteen. Ympäristökeskukseen tuotiin 395 hyönteistä tunnistettavaksi.

Käyntiasiakkaille virasto oli avoinna virka-aikana klo 8.15–16. Aulapalvelu ohjasi käyntiasiakasliikennettä.

Asiakkaat melko tyytyväisiä saamaansa palveluun

Ympäristökeskus keräsi palautetta niiltä yrityksiltä ja kuntalaisilta, jotka olivat asioineet ympäristökeskuksen kanssa vuoden 2014 aikana. Tulosten perusteella ympäristökeskuksen asiakkaat ovat melko tyytyväisiä saamaansa palveluun.

Ympäristökeskus saa hyvän arvosanan palvelualltiudesta ja ystävällisyydestä (kouluarvosana-asteikolla 8,24). Myös asiantuntemus (8,19) ja yhteydenpidon riittävyys (8,02) arvioitiin hyväksi. Käsittelyaikojen pituus sai arvosanan kohtalainen (7,64). Kyselyitä lähetettiin 2 009 ja vastauksia saatiin 255. Koska vastausprosentti oli ainoastaan pieni (13 %), voidaan tuloksia pitää ainoastaan suuntaa antavina.

Ympäristökeskus käsitteli 455 toimintaansa koskevaa palautetta. Palautteet olivat tavallisimmin kysymyksiä (35 %). Loput palautteista olivat moitteita, ideoita ja kiitoksia tai "muuta" palautetta. Aihealueista palautetta annettiin selvästi eniten melusta. Muita suosittuja aihealueita olivat asumisterveys, elintarvikkeet, maaperä, jätteet sekä luonnoneläimet.

Ympäristötalossa kävi lähes 500 vierailijaa

Viikin ympäristötaloa ja talon energiatehokkuusratkaisuja esiteltiin 48 ryhmälle, joista 16 oli ulkomaalaisia. Vieraita oli yhteensä 474.

Ympäristökeskuksen asiantuntijat pitivät 25 esitelmää ympäristökeskuksen ulkopuolella. Virasto oli mukana 15 yleisötapahtumassa.

Ympäristötalon ensimmäisessä kerroksessa esillä olevasta Viikin ympäristö -näyttelystä toteutettiin verkkonäyttely, joka julkaistaan vuoden 2015 aikana. Näyttelyssä kerrotaan ekorakentamisesta, Viikin alueen kaavoituksesta sekä Helsingin luonnosta. Aulassa on myös nähtävillä nukketaitelija Mirjami Skarpin ympäristöaiheisista paperimassateoksista koostuva näyttely.

VUOSI 2014 LUKUINA

Talous ja tuottavuus

Tunnusluvut	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama		
Asiantuntijatoiminta					
Tutkimukset, selvitykset, ohjelmat	51	38	-13		
Konsultointi	1 295	1 713	418		
Kirjalliset lausunnot	1 606	1 250	-356		
Valvonta					
Luvat ja ilmoitukset	1 490	1 691	201		
Valvontatarkastukset ja näytteenotto	6 400	7 506	1 106		
Asiakaspalvelu					
Neuvonta	13 000	15 705	2 705		
Tiedotus ja valistus	698	547	-151		
Suoritteet yhteensä	24 540	28 450	3 910		
<hr/>					
Tuottavuus (2011=100)	TA 2014	2014	2013	2012	2011
Tuottavuusindeksi	103,9	122,1	106,1	87,0	100,0

Kirjalliset lausunnot eivät toteutuneet suunnitellusti johtuen pääasiassa Venäjän viennin rajoitteista. Vientitodistuksia ei tehty elintarvikkeiden viennin päätyttyä kesällä. Tutkimusten ja selvitysten tavoitetta ei saavutettu, koska vuoden aikana painopistettä siirrettiin ennakoivaan toimintaan, neuvontaan ja konsultointiin. Tarkastusten sekä neuvonnan määrä kasvoi, mikä nosti vahvasti tuottavuutta.

Vuoden 2014 talousarvion toteutuminen	Tulosbudjetti 1000 e	Toteutunut 1000 e	Poikkeama 1000 e
Myyntituotot	270	241	-29
Maksutuotot	862	872	10
Tuet ja avustukset	25	8	-17
Vuokratuotot	0	2	2
Muut toimintatuotot	0	16	16
Tulot yhteensä	1 157	1 139	-18
Palkat ja palkkiot	6 232	6 171	61
Henkilösivukulut	2 081	2 069	12
Palvelujen ostot	2 952	2 714	8
Ylitysoikeus		230	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	99	171	-72
Avustukset	97	97	0
Vuokrakulut	1 214	1 149	65
Muut toimintakulut	87	70	17
Menot yhteensä	12 762	12 670	92
Toimintakate	-11 605	-11 531	73
Poistot	377	307	70
Tulos	-11 982	-11 838	143

Suomen luontokeskus Haltian toimintamenot, joihin kaupunginhallitus on aikanaan sitoutunut, siirrettiin ennakoimattomasti maksettavaksi ympäristökeskuksen talousarviosta tilinpäätösvuonna. Aiempina vuosina kustannukset on maksettu kaupunginhallituksen keskitetyistä varoista. Ympäristökeskus ei ollut varautunut talousarviossaan reilun 280 000 euron menoerään, vaan joutui tekemään kaupunginvaltuustolle ylitysesityksen, joka myönnettiin vuoden lopussa.

Henkilöstömenoista syntyi jonkin verran säästöä, koska organisaatiomuutoksesta johtuvat virkojen täytöt viivästyivät keväällä ja vakanssit olivat avoinna muutamia kuukausia.

Toiminta lukuina

Ympäristökeskuksen henkilöstö

Henkilöstön määrän muutos 2012 - 2014

	2012	2013	2014
VAKINAISET	125	129	131
naiset	86	92	94
miehet	39	37	37
MÄÄRÄAIKAISET	50	44	36
naiset	41	36	28
miehet	9	8	8
PALKKATUKITYÖ	0	0	2
naiset	0	0	2
miehet	0	0	0
KAIKKI YHTEENSÄ	175	173	169

Elintarvikevalvonnan kohteet, tarkastukset ja huomautukset

	2010	2011	2012	2013	*2014
Lausunnot, kirjeet, tarkastuskertomukset	1189	1043	820	750	492
Valvontatarkastukset ja -näytteet	7344	6192	5907	6420	5675
Päätökset ja ilmoitukset	1093	1376	962	908	877
Neuvonta ja päivystys	2651	3057	5930	6482	5833
Yhteensä	12 277	11 668	13 619	14 560	12 877

*Vuoden 2014 luvut eivät ole suoraan vertailukelpoisia vuosiin 2010–2013, koska aikaisempien vuosien määrät sisältävät myös muuta ympäristöterveydenhuollon valvontaa aikaisemman organisaation mukaisesti.

ELINTARVIKEVALVONNAN TARKASTUKSET KOHDELUOKITTAIN	Kohteiden lukumäärä 2014	Suunnitelmalliset tarkastusten kokonaismäärä 2014	Tarkastusten kattavuus %
Maitoala	2	10	100
Liha-ala	13	71	100
Kala-ala	5	40	100
Vilja-kasvisala	56	54	94
Muiden elintarvikkeiden valmistus	41	27	56
Elintarvikkeiden myynti	1323	500	33
Vienti ja tuonti	57	8	14
Elintarvikkeiden tarjoilu	3592	1611	37
Elintarvikkeiden kuljetus	127	2	2
Elintarvikkeiden varastointi ja pakastaminen	64	32	47
Yhteensä	5280	2355	38
Ensisaapumisvalvonta	99	68	

Ympäristövalvonta

LUVAT, ILMOITUKSET JA LAUSUNNOT	2010	2011	2012	2013	2014
Ilmoitukset erityisen häiritsevästä melusta	242	204	222	204	220
Luvat, lausunnot ja rekisteröinti-ilmoitukset	55	43	53	64	101
Ilmoitukset pilaantuneen maaperän kunnostamisesta	18	20	10	16	13
Ilmoitukset haittaa aiheuttavista rakennustöistä	72	74	75	72	93
KÄSITELLYT TOIMENPIDEPYYNNÖT	2010	2011	2012	2013	*2014
Ympäristöhaitat ja luvat	316	285	237	250	
Maaperä ja vesi	42	45	63	56	
Alueiden käytön ympäristövaikutukset					134
Maaperä ja jäte					150
Vedet				25	

VALVONTATARKASTUKSET	2010	2011	2012	2013	*2014
Ympäristöhaitat ja luvat	973	1067	1062	1232	
Maaperä ja vesi	525	314	385	232	
Alueiden käytön ympäristövaikutukset					171
Maaperä ja jäte					802
Vedet					90

*Vuoden 2014 luvut poikkeavat aikaisemmista vuosista organisaatiomuutoksen vuoksi.

Ympäristöterveys

Organisaatiomuutoksen vuoksi aiempien vuosien vertailukelpoisten lukujen esittäminen ei ole mahdollista.

TOIMENPIDEPYYNNÖT	2014
Asumisterveys	204
Terveystensuojelu	29
Yhteensä	233

VALVONTATARKASTUKSET JA NÄYTTEENOTTO	2014
Asumisterveys	360
Terveystensuojelu	786
Näytteenotto	182
Yhteensä	1 328

LUVAT, ILMOITUKSET JA LAUSUNNOT	2014
Ilmoitukset ja lausunnot päivähoitotilojen, koulujen ja vanhainkotien käyttöönotosta	72
Ilmoitukset muista hyväksyttävistä huoneistoista	70
Tupakkatuotteiden myyntiluvat	173
Nikotiinivalmisteiden myyntiluvat	69
Kuluttajapalveluiden rekisteröinti-ilmoitukset	22
Lautakuntapäätökset	5
Yhteensä	411

NEUVONTA	2014
Puhelut asumisterveysneuvontaan	2 481
Muu neuvonta	5 638
Yhteensä	8 119
Asiantuntijatoiminta	252

Luonnonsuojelu ja ympäristötietoisuus

HARAKAN TOIMINTAAN OSALLISTUNEIDEN LUKUMÄÄRÄT 2010–2014

TOIMINTAMUOTO	2010	2011	2012	2013	2014
teemaretket	279	281	237	287	287
sunnuntaiopastukset					475
tilausretket	1070	1229	1271	1318	2124
luontokoulu, ala-aste	741	1021	853	948	1148
luontokoulu, yläaste ja lukiot	500	617	768	839	708
pv.hoidon saariseikkailut	722	504	901	737	797
talviluontokouluretket	352	168			
yleisösaariseikkailut	368	315	452	510	514
kurssit	56	76	274	86	89
lastentarhaopettajaopisk.koulutus					120
yleisötapahtumat	907	1829	240	212	98
leirit	28				65
työyhteisöjen virkistyspäivät			81		
seminaarit			116		60
Yhteensä	4046	5023	6040	5193	6485

HARAKAN TOIMINTARYHMIEN MÄÄRÄ 2010–2014

TOIMINTAMUOTO	2010	2011	2012	2013	2014
teemaretket	6	8	6	12	7

tilausretket	58	47	60	60	57
sunnuntaiopastukset					22
luontokoulu, ala-aste	48	45	40	44	52
luontokoulu, yläaste ja lukiot	34	34	53	43	40
talviluontokouluretket	16	8			
pv.hoidon saariseikkailut	53	37	53	50	53
yleisösaariseikkailut	7	6	7	7	7
kurssit	7	5	21	8	7
lastentarhaopettajaopisk. koulutus					6
yleisötapahtumat	4	9	2	2	3
leirit	3				3
työyhteisöjen virkistyspäivät			6		
seminaarit			1		1
Yhteensä	236	199	249	226	258

Asiakas- ja viestintäpalvelujen tuotteet

	2010	2011	2012	2013	2014
Esitteet ja oppaat	11	8	2	6	6
Neuvontayhteydenottoja (sis. palvelunrot + suor.tarkast.)	12 362	11 086	13 080	13 680	15 784
Vastaanotettuja vierailuryhmiä	13	15	25	5	48
Näyttelyt aulassa	5	-	1	2	2
Tiedotteet viestimille	119	103	79	104	84
Tiedotustilaisuudet	1	4	4	-	-
Osallistuminen tapahtumiin, näyttelyihin, messuille	9	18	12	13	15

Tiedotteet 2014

- Elintarvikevaaratilanteet Helsingissä vuonna 2013

- Helsingin ympäristölautakunta 14.1.2014
- Ympäristökeskuksen organisaatio uudistui
- Turun ja Helsingin kaupungit sitoutuvat Itämeren suojeluun
- Vanhankaupunginlahden pesimälinnusto on monipuolistunut
- Helsingin ympäristölautakunta 4.2.2014
- Pääkaupunkiseudun viherkehä tutuksi
- Lounaalla tarjolla hyvälaatuista salaattia
- Helsingin ympäristölautakunta 25.2.2014
- Jääpuiston Earth Hour -tapahtumassa juhlietaan polkuvoimalla
- Tervetuloa Redust-katupölyseminaariin 12.3.2014
- Eläinsuojelutarkastusten määrä ennallaan - koirista paljon ilmoituksia
- Viikin löytöeläintalossa hoidettiin lähes 1550 eläintä
- Helsingin ympäristölautakunta 18.3.2014
- Katupölyä vähennetään katupintoja kastelemalla
- Helsingin uima-altaiden veden laatu pysynyt hyvänä
- Helsingin ympäristölautakunta 1.4.2014
- Helsingin talousveden laatu oli hyvä vuonna 2013
- Helsingin ympäristölautakunta 15.4.2014
- Autojen, koneiden ja veneiden pesuohjeet kaupunkialueella
- Helsingin ympäristölautakunta 6.5.2014
- Mätäjoen vaahto ei johdu jätevesivuodosta
- Helsingin ravintolan ruokamyrkytys-epidemiaepäilyä selvitetään
- Harakan luontokeskus viettää 25 toimintavuottaan Suomenlahti-vuoden 2014 teemalla
- Hajajätevesiasetus vaikuttaa myös Helsingissä
- Ruokamyrkytysten määrä Helsingissä ennallaan
- Helsingin ympäristölautakunta 20.5.2014
- Löydä Helsingin arvokkaat luontokohteet netin karttapalvelusta
- Ilmasto ja Itämeri esillä Maailma Kylässä -festivaaleilla
- Helsingin ravintolan ruokamyrkytys-epidemian aiheuttaja edelleen epäselvä
- Miten Helsingin luonnon monimuotoisuuden turvaaminen onnistui?
- Lutikkaongelmat muuttuneet entistä vaikeammiksi
- Vanhankaupunginlahden kehittämiseen voi nyt osallistua myös netissä
- Lokinpoikaset liikenteessä
- Ensimmäiset vesinäytteet otettu, uimarantojen vedenlaatu hyvä
- Vähäpäästöisten henkilöautojen pysäköintietuus jatkuu Helsingissä

- Helsingin ympäristölautakunta 10.6.2014
- Helsingin edustalla levämäärät vielä pieniä
- Kaupunki vihreämmäksi tonttien avulla? Helsingille kehitetty viherkerrointyökalu ohjaa tonttien vihertehokkuuden kasvattamiseen
- Hiilitasekartoituksen tulos: Helsingin luonto sitoo vuosittain 26 000 kaupunkilaisen päästöt
- Juhannuksena uidaan viileissä vesissä
- Merenranta kutsuu -opas vie lukijansa Suomenlahden rannoille
- Helsingin ympäristölautakunta 24.6.2014
- Pikkukosken uimarannalla sinilevää
- Vantaanjoen uimarannoilla sinilevää
- Helsingissä järjestettävien tapahtumien melurajat ja päättymisajat heinäkuussa
- Vihreät ovet -päivänä kuka tahansa voi esitellä kokemuksiaan uusista energiamuodoista
- Uimavedet hieman lämmenneet, Vantaanjoen uimarannoilla edelleen sinilevää
- Uimarantojen sinilevähavainnot lisääntyneet
- Tapahtumajärjestäjän avuksi uusi ympäristöopas SIISTI TAPAHTUMA!
- Merivesi hyvin lämmintä, sinilevää uimarannoilla vain vähän
- Elokuun festivaaleille asetettu soittoajat ja melutasot
- Helsingin ympäristölautakunta 5.8.2014
- Helsingin merialueella sinilevää vain vähäisiä määriä
- Helsingin energiankulutus jatkaa laskua
- Merivesi edelleen lämmintä, sinilevää vähäisiä määriä
- Hulevesille ei yleistä puhdistustarvetta Helsingissä
- Kirjailija Risto Isomäki esittelee ekokotinsa Vihreät ovet -tapahtumassa 30. elokuuta
- Helsingin ympäristölautakunta 19.8.2014
- Uimaveden laatu pysynyt hyvänä, sinilevämäärät vähäisiä
- Uimakausi ja säännöllinen uimavesinäytteiden otto päättyy
- Helsingin ympäristölautakunta 9.9.2014
- Pysäköintialennus vähäpäästöisille autoille Helsingissä
- Helsinki kutsuu vapaaehtoisia lämpökamerakuvauksiin
- Liito-orava palasi Helsingin vakinaiseen lajistoon
- Helsingin ympäristölautakunta 30.9.2014
- KUTSU: Ilmansuojelusuunnitelman aloitusseminaari 8. lokakuuta Helsingin ympäristökeskuksessa
- Viikin ympäristötalolle palkinto – Suomen energiatehokkain ja viihtyisin toimisto
- Ruoka- ja juomavesi tulee keittää Itäsalmen alueella Helsingissä ja Etelä-Sipoossa
- Helsingin Östersundomin ja Etelä-Sipoon vesijohtoverkoston klooraus aloitetaan lauantaina

- Etelä-Sipoon ja Helsingin Östersundomin vesijohtoverkoston klooraus jatkuu
- Etelä-Sipoon ja Helsingin Östersundomin vettä voi käyttää normaalisti
- Helsingin ympäristölautakunta 14.10.
- Konditoriatuotteet hyvälaatuisia
- Suomen ensimmäinen ilmastonkestävän kaupunkisuunnittelun opas julkaistu
- Helsingin ympäristölautakunta 4.11.2014
- Ojan oranssi väri useimmiten vaaraton luonnonilmiö
- Kaupungintalolla jaettiin Ekokompassi-todistuksia
- Helsingin ympäristölautakunta 25.11.2014
- Talousveden mikrobiologinen laatu pääosin hyvä tapahtumissa ja ulkomyyntissä Helsingissä
- Selvitys: Helsinki voi vähentää ilmastopäästöjä nopeasti
- Helsingin kalkkikalliot on kartoitettu
- Helsingin ympäristölautakunta 9.12.2014

Tapahtumat 2014

Talvitiepäivät 21.1.

Tapahtuma keskittyi teiden, katujen, yleisten alueiden ja kiinteistöjen talvikunnossapitoon sekä talviliikenteeseen ja -liikkumiseen. Kyseessä oli kansainvälinen tapahtuma, joka kokosi alan ammattilaiset eri puolilta maailmaa.

Cities Forum, osa Suomenlahtivuoden avajaisia 21.1.

Benefits of water protection – a range of concrete measures for local actors

Redust katupölyseminaari

Redust-hankkeen katupölyseminaari kotimaiselle yleisölle 12.3. Viikissä.

Earth Hour -tapahtuma

Ympäristöjärjestö WWF, Helsingin kaupungin ympäristökeskus ja Ilmastoinfo järjestävät yhteisen Earth Hour -tapahtuman Narinkkatorilla 29.3

Vanhankaupungin lintuvesi -seminaari 10.4.

Lähtölaukaus Vanhankaupunginlahden lintuvesi -Natura 2000 -alueen uuden hoito- ja käyttösuunnitelman laatimiseksi. Tilaisuudessa luotiin katsaus alueen nykytilaan luentojen avulla ja etsittiin uusia ideoita hoitoon työryhmissä.

Vesiliikennepäivä 17.5.

Ympäristökeskus osallistui Vuosaaren Kalkkiahiekantorilla Vesiliikennepäivään. Esillä oli Suomenlahti-vuosi 2014 sekä Itämerihaaste. Tina Nyfors ja Kajsa Rosqvist

Vanhankaupunginlahden yleisötilaisuudet

Vanhankaupunginlahden lintuvesi -Natura 2000 -alueen uuden hoito- ja käyttösuunnitelman laatimiseksi järjestetyt yleisötilaisuudet 25.5. ja 18.11.

Maailma kylässä 24.-25.5.

Helsingin kaupungin ympäristökeskus ja Helsingin seudun ympäristöpalveluiden Ilmastoinfo toivat osaltaan ympäristöteemat yleisön ulottuville Maailma Kylässä -festivaaleilla

Kierrätystanssit Narinkkatorilla 12.6.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY ja ympäristökeskus YMK järjestivät Kierrätystanssit Narinkkatorilla Helsinki-päivänä 12.6.

Vihreät ovet 30.8.

Pääkaupunkiseudun asukkaat ja yritykset esittelivät kotiensa ja liikkeidensä ekoenergiaratkaisuja kaikille kiinnostuneille.

Töölönlahden kuutamouinti 9.9.

Tapahtuma järjestettiin 16.kerran.

Sukella sähköpyörien maailmaan 18.9.

Tapahtumassa pyrittiin edistämään sähköpyöräilyä.

Redust hankkeen kansainvälinen seminaari järjestettiin 30.9. Viikin ympäristötalossa.

Keskuspuiston luontoilta 12.11.

Yleisötilaisuus sata vuotta täyttävä Keskuspuiston kunniaksi Kampin näyttelytila Laiturilla.

Julkaisut 2014

www.hel.fi/ymk/julkaisut

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 2014

1. Reko, T. Tapahtuman hiilijalanjäljen laskennan rajaus
2. Airola, J. Helsingin I-luokan pohjavesialueiden vedenlaatu 2008
3. Pahkala, E., Rautio, M. Vihersalaattien ja raasteiden hygieeninen laatu Helsingissä 2010 ja 2013
4. Torniainen, H.-M. Siirtoasiakirjamenettelyn toimivuus käytännössä. Selvitys jätelain 121 §:n mukaisensiirtoasiakirjan käytöstä
5. Helminen, J., Vahtera, E. Töölönlahden kunnostushanke. Töölönlahden nykytila ja meriveden juoksutuksen vaikutus ensimmäisten seitsemän vuoden aikana

6. Vahtera, E., Muurinen, J., Räsänen, M., Pääkkönen, J-P. Helsingin ja Espoon merialueen tila vuonna 2013. Jätevesien vaikutusten velvoitetarkkailu.
7. Ryytänen, E., Oja, L., Vehviläinen, I., Pietiläinen O-P., Antikainen, R., Tainio, P. Helsingin 30 % päästövähennysselvitys. Kasvihuonekaasupäästöjen kehitys ja vähentämisen kustannustehokkaat toimenpiteet.
8. Inkiläinen, E., Tiihonen, T., Eitsi, E. Viherkerroinmenetelmän kehittäminen Helsingin kaupungille
9. Rasinmäki, J., Känkänen, R. Kuntien hiilitasekartoitus osa 1. Helsingin, Lahden, Turun, Vantaan ja Espoon maankäyttösektorin kasvihuonekaasupäästöt, hiilinielut ja hiilivarastot
10. Rasinmäki, J., Känkänen, R. Kuntien hiilitasekartoitus osa 2. Hiilitaselaskuri ja toimenpidevalikoima
11. Haapala, A., Järvelä, E. Helsingin ilmastonmuutokseen sopeutumisen toimenpiteiden priorisointi
12. Airola, J., Nurmi, P., Pellikka, K. Huleveden laatu Helsingissä
13. Lammi, E., Routasuo, P. Helsingin luoteisosan liito-oravakartoitus 2014
14. Eskelinen, P., Saarijärvi, P. Konditoriatuotteiden mikrobiologinen laatu Helsingissä 2013-2014
15. Greis, M., Pahkala, E. Talousveden mikrobiologinen laatu tapahtumissa ja ulkomyyntissä Helsingissä 2014
16. Rastas, T. Yleisten uimarantojen hygienia, uimavedenlaatu ja kuluttajaturvallisuus Helsingissä vuonna 2014
17. Salla, A. Helsingin kalkkikalliot
18. Lammi, E. Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2014-2023
19. Lammi, E. Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2014-2023
20. Heinonen, A. Hotellien aamiaispöydissä tarjottavien elintarvikkeiden hygieeninen laatu
21. Puntila, E. Cost-benefit analysis of municipal water protection measures. Environmental benefits versus costs of implementation
22. Takala, T., Rastas, T., Laine, S. Leikkipuistojen kahluualtaiden veden hygieeninen laatu Helsingissä vuosina 2013-2014